

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 25 (26)

TORONTO, Ontario, 1950 m. BIRŽELIO (JUNE) mėn. 22 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland

Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian R. C. Society of Canada.

Authorized as Second Class Mail Post Office Department, Ottawa

SAVAITRASTIS

Lietuvių Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada

Mūsų uždaviniai ir pareigos

VLK PIRMININKAS PER VATIKANO RADIO BIRŽELIO 11 D.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kurio vardu čia kalbu, pirmiausia dėkoja kovojančios lietuvių tautos vardu Šventajam Tėviui, kuris visada rodė ir teberodo savo tikrą tėviško palankumo mūsų siekiamiesiems šiais sunkiais laikais tikslams. Teikiama galimybė kalbėti ir dabar į visą platų pasaulį yra vienas iš daugelio to palankumo įrodymų. To Šv. Tėvo palankumo ir jo teikiamos pagalbos lietuvių tautai ji niekada nepamirš ir atsidėkos savo dėkingumu ir prisirišimu prie Šv. Sosto.

Ko mes šiuo metu esame atsidūrę amžinajame mieste? Šventieji Metai tūkstančius žmonių sutraukia prie Kristaus Vietininko gauti iš jo palaiminimo ir išmesti dieviškosios pagalbos teisingumo ir taikos pasiūlymą. Ir mes čia esame atsiradę Šventųjų Metų proga. Ir mes turime tikslų, kurie yra atvykę siekti. Bet kadangi mūsų vargai, kančios ir pavojai yra nepalyginamai didesni už tuos, kuriuos patiria mūsų tauta, todėl šie šventieji metai, tai ir mūsų tikslai yra tiek pat nepalyginamai gilesni, platesni ir opesni bei atsakingesni. Mes atlikę savo pareigas su Dievu ir Kristaus Vietininku, turime svarbių

uždavinių atlikti su žmonėmis: Italų vyriausybę, spauda ir kitais. Toli gražu dar ne visą esamą atlikę, bet jau dabar galime bendrai su visais pasidžiaugti, kad mes visur ir visu esame priimami ne tik su gilia užuojauta, bet ir su paslaugumu. Mes džiaugiamės, kad ir ši žemė su jos vadais ne tik žino mūsų pavojus, bet ir užuojautą dėl jų mums reiškia ir pasirenkusi pagalbos ranką ištieti bent tiek, kiek jos gyvenimo sąlygos leidžia. Tat esam čia vardan tos Lietuvos.

Vardan tos Lietuvos: tai mūsų šių didžiųjų nelaimių ir pavojų trumpa bet pilna programa — ne tik Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, bet ir visų lietuvių susibūrimų bei pavienių žmonių. Tai kovojančios Lietuvos programa. Vardan tos Lietuvos. Ar geriau, ar valgot, ar einat į krikščynas, ar į bažnyčią Dievo garbint, ar fabrike dirbi ar teatre sėdi, ar normuotį santykius su savo artimu, ar kuri planus ateičiai — visur ir visada — Vardan tos Lietuvos.

Gyvenam nepaprastai sunkius laikus. Kur bebūtumėm ir kaip begyventumėm — laisvės JAV valstybės ar barbariškoje bolševikijoje, nesvetingoje Vokietijoje ar kietoj Australijoje, iš-

taigingai ir lengvai, varguoliškai ir sunkiai — visur negalėsim, skaudžiai ir naikinama kaip mirtis mums ant kulnių lipa tautinis nykimas, tik ne visur vienaip, kiekvienoje krašte kitokiu būdu. Net švelniausias svetimų žemių kurortinis oras mūsų sąlygomis mums neša atbukimą ir tautinį nykimą. Tik vardan tos Lietuvos kelias mus nuves į saugią vietą ir išlaikys mumyse tas tautines savybes ir tautinį lobį, kuriuos išsinešė iš savo žemės ir kuriuos padidinę turim parsinešti, kaip lauktuves savo močiutei Lietuvėlei!

"Daugel krito sūnų kaip tu lapų rudens..." Lietuviai savo kraują gausiai aplaistė ne tik savo žeme, bet ir svetimajame, tačiau niekad tokia plačia vanga ir taip srauniai netekėjo lietuviškasis kraujas, kaip kad dabar teka. Ligi šiuo prarato lietuviškosios galvos. Ir todėl jos pabrango kaip niekad. Naikino jas bolševikai, bet naikina jas ir tie, kurie pasiduoda nutautinimo eigai. Kurio būdu esam nustoję daugiau savo brolių, sunkiu pasakyti... Šitai liečiu tik tam, kad tą pavojų visi žinotumėm ir budėtumėm, kaip karys sąryboje, nes tas nykimas ir tautinės mirties pavojus mus persekioja visur ir šioje geležinės uždangos pusėje.

Šventasis Jonas Apaštalas senatvėje, kai negalėjo savo apaštališko darbo vartų plačia vanga — viena kartojo kiekvieną progą — Vaikučiai mylėkite. Anų laikų krikščionys gyvenė labai pamąšius pavojus, kaip kad mes šiandien gyvename. Jiems tap pat gresė išnykimas. Tas senas karys apas-

(Nukelta į 5 psl.)

Bolševikiniame voratinklyje

Zuffenhauseno žudynes
UNRRA žinojo

Del rastų masinių kapų Stuttgarto priemiestyje Zuffenhausene vedamas tardymas parodė, kad dar 1946 m. stovyklos raione buvo atrasta ir iškasta 40 nužudytų DP lavonų, bet UNRRA apie tą radinį nutylėjo, bent jo nepaskelbė viešai. Matyt, buvo bijomasi, kad oficialus paskelbimas apie žudymus sovietų repatriaciniuose lageriuose būtų labai pakenkęs tada UNRRA vartai akcijai tremtinius repatriuoti ir jų gimtuosius kraštus. Šitas išaiškintas faktas aiškiai rodo, kad tremtinių nepasitikėjimas UNRRA ir įtarinėjimas, kad ten sėdi daug komunistų bei jų simpatikų nebuvo be pagrindo.

Atrasti masiniai kapai tuojau bus atkasti ir sistematinai iširti. Prie kasinėjimo darbai dalyvaus valdžios atstovai, policija, gydytojai ir žurnalistai. Įdomu, kad apie šį baisų radinį iš Maskvos dar netarta nei vieno žodžio.

Komunistų instrukcijos prieš DP

Pas vieną suvestą komunistų agentų Italijoje kratos metu buvo rastas slapta dokumentas, nurodąs kaip reikia ardyti DP moralę stovyklose.

"Kad pakenkus DP moralei, yra svarbu provokuoti ginčus tarp stovyklose esančių tremtinių bei politinių grupių. Reikia trukdyti bet kokią DP kultūrinę veiklą.

"Asmenys bendradarbiaujant su mumis ir nemokyti asmenys reikia skatinti reikalauoti vadovaujančių vietų. Taip pat yra

svarbu provokuoti skandalus, kad viešoji opinija DP laikytų nevertu elementu. Skatinti klasių kovą bei įtempimą tarp įvairių religinių grupių.

"Visomis galimomis priemonėmis niekinti DP tų kraštų aktyvumą, kurie pasirengę juos priimti, kaip antai, Kanados, JAV, Argentinos ir Brazilijos.

"DP stovyklose rengti kuo daugiau kriminalinių nusikaltimų. Tarp DP ir stovyklos administracijos sukurti nepasitikėjimą ir įtarinėjimo atmosferą. Geriausias būdas tai pasiekti yra provokuojant neteisingus stovyklos administracijos bei policijos veiksmus bei sprendimus prieš išvietintus asmenis.

"Nuolatiniu nepasitenkinimu bei policijos veiksmais stovyklose bus padidintas įtempimas ir pabloginti santykiai. Pavojingai komunistų veiklai asmenys turi būti nutildomi. Stengtis įtikinti, kad Vakarų kraštai yra jų priešai".

Iš šios instrukcijos mums patikėjo daugelis stovyklose buvusių reikišnių. Gi administracijos tarpe turint nemažą savo simpatikų komunistams sekavosi, ypač UNRRA laikais, atsiekti ne vieną savo tikslą.

— VAŠINGTONAS. — Federalinio Inf. Biuro (FBI) viršininkas Hoover yra pareiškęs, kad JAV srašinių komunistų yra 54.174, o jų rėmėjų apie pusę milijono. Pradėjus kovą su komunistiniais šnipais, jie emėsi atsargumo priemonių ir suorganizavę būdų sekimą savo tarpe, nes pasirodė, kad jų organuose buvo daug FBI agentų.

Birželio 18 d. Toronte

Birželio 18 d. Toronte įvyko Pabaltijo valstybių okupacijos 10 metų ir pirmųjų masinių išvežimų 9 metų sukakčių minėjimas.

Minėjimas sudarė gamtiniai didelį įspūdį. Tai buvo tikras pavergtų ir naikinamų tautų SOS šauksmas į Dievą ir į pasaulio viešąją opinią.

Lietuvių pamaldos

Nužudytųjų ir kenčiančių bolševikinę vergiją savo tautiečių intencija, 11 val. buvo atliktos dvejovos šv. Mišios: bažnyčioje ir salėje.

Bažnyčioje šv. Mišias atliko ir momentui pritaikintą pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. P. Ažubalis, o salėje — kun. Dr. J. Gutauskas.

Pamaldų metu giedojo parapijos choras, vedamas J. R. Simonavičiaus. Be to, besimeldžiančiųjų nuotaišką kėlė solo giesmėmis p. Ščepavičienė ir p. Marijošius. Smulku pagrojo prof. Katrys.

Priešbolševikinė manifestacija

Ukrainiečių Jaunimo Sąjungos Toronto skyrius lietuvių pakvietė kartu dalyvauti anti-bolševikinėje masinėje eisenoje prie Nežinomojo Kareivio Kapo.

Tą dieną ukrainiečiai minėjo 20 metų sukaktį nuo to laiko, kai bolševikai, kruviniausiu būdu, likvidavo Ukrainos Išlaisvinimo Sąjungą. Eisenai pasiruošimus atliko ir leidimų išgavo KLB Toronto Apylinkės LOK prezidentas. Viskas buvo gražiai su tvarkyta ir, pamaldoms pasibaigus, eiseną pajudėjo Alexandra Park (Bathurst ir Dundas g. kampas) link, kur ukrainiečiai surengė pamaldas po atviru dangumi.

Lietuvių eisenos priekyje buvo nešamos mūsų tautinė ir anglų vėliavos bei vėliavos Kanados Nežinomajam Kareiviui ir eilė priešbolševikinių plakatų, liudijančių pasauliui didžiųjų mūsų tautos tragedijų.

Lietuviams prisijungus prie ukrainiečių, eiseną susidarė milžiniško dydžio. Jos dalyviai nešė daugybę plakatų anglų kalba, kuriuose buvo bylojama: "Dievas ir Tėvynė — mūsų pagalba", "Mes esame liudininkai komunistinio terorizmo", "Šalin komunistinę taiką, mes norime krikščioniškosios taikos!", "SOS gelbėkite mus iš komunistinės vergijos!", "Komunizmas reiškia pabaigą laisvės", "Mūsų vokiečiai ir kunigai bolševikų įkalinti arba išžudyti", "Laisvės nuo baimes ir komunistų!",

"Komunizmas yra teroras ir vergija", "Stalinis didžiausias pasaulio kriminalistas". Be to, plakatuose buvo keletas šūkių, įspėjančių Kanadą ir kitas laisvės šalis prieš gresiantį bolševizmo pavojų visam pasauliui.

Kai eisenos dalyviai susirinko prie Nežinomojo Kareivio kapo, City Hall aikštėje susidarė ištisa žmonių jūra. Vaidas buvo toks, jog atrodo, tarytum visą didžiojo Toronto gyventojai išstojo prieš komunistus. Išėjusi Toronto dienraščio "The Globe and Mail" naktinė laida parašė, jog eisenoje dalyvavo daugiau negu 15.000 dalyvių.

City Hall aikštėje per garsiai kalbį pasakė kalbas ukrainiečių, lietuvių ir gudų atstovai. Jie visi ryžtingais žodžiais nusakė bolševikų vykdomą terorą okupuose jų Tėvynėse ir pavergimo grėsmę visam, likusiam pasauliui. Ypatingai dramatišką kalbą pasakė vienas iš ukrainiečių, kuris, apeliuodamas į Kanados vyriausybę, šaukė: "Atsibusk, Kanada, ir visas laisvasis pasaulis, nes milžiniškas bolševizmo pavojus tiesia savo kruvinus nagus ir į mūsų laisvę".

Visų kalbos buvo pasakytos (Nukelta į 8 psl.)

Savaitės įvykiai

VLK delegacija —

prel. M. Krupavičius, prof. J. Brazaitis ir min. Sidzikauskas — birželio 10 d. buvo priimti Vatikano valstybės sekretoriato pirmojo skyriaus viršininko Jo Ekscelencijos Mons. D. Tardini.

Apliplėšė Lietuvos atstovybė

Naktį iš 8 į 9 d. šio mėn. ginkluoti plėšikai, įsiveržę Lietuvos Atstovybė prie Šv. Sosto ir pasisavinę nemažą sumą pinigų bei paėmę iš min. S. Girdvainio namo raktus, pasišalinę. Policija deda pastangas plėšikus išaiškinti ir atiduoti į saugumo rankas. Pažymėtina, jog tai ne pirmas plėšikų įsibrovimas į Lietuvos pasiuntinybę.

D. Britanijos Darbo Partijos atsiskaitymas bendradarbiauti Ukrainame Europos suvienijime

pagal Shumano planą (žr. 6psl.) buvo daugiausia dėmesio patraukęs įvykis. Kadangi tai gresia didelėmis politinėmis komplikacijomis ir JAV finansinės paramos pravedimu, tai D. Britanijos vyriausybė emėsi įsūlyti savo ambasadorams pranešti vyriausybei, kad partijos nusistatymas tai nesąsavybės nusistatymas, kad D. Britanijos vyriausybė neatmetanti bendradarbiavimo galimybių, bet negalinti užsilaikyti, kol tebesą neaišku, kas busis daroma. Įspūdi atitaisyti betgi yra labai sunku, nes partijos vykdomojo komiteto nariais yra visa eilė svarbių portfelius valdančių ministrų ir pats premjeras Atlee. Nedaug padeda ir aiškinimas, kad nei Atlee, nei Bevinas apie deklaraciją nieko nežino, kad tai būvęs darbas vieno iš mažiausiai įtakingų kabineto narių Dalton, pagalau, kad tai ne viso vykdomojo komiteto, bet tik subkomiteto deklaracija. JAV senate cėnas iš senatorių jau pasidžiaugė, kad Marshallio plano išlaidas busis galima sumažinti.

Sovietų Rusija — vergų kraštas,

pareiškė birželio 16 d. Kanados min. pirm. St. Laurent savo kalboje Britų imperijos spaudos kongrese Ottawoje. Tai buvo bene griežčiausia kalba, kokią yra pasakęs Kanados vyriausybės galva. Rusijos imperialistinė pajėga yra vadovaujama vieno "antokrato", vergų darbo metodais, remiantis grupelės negailestingų bendrų. Rusija, kalbėjo premjeras, primena tipingą praeities imperiją. Šis autokratas — taip St. Laurent vadina Stalingą, suvaržė asmenis laisvę ir užsmagė tautines tradicijas visuose Rusijos pavergtuose kraštuose. Visų tų kraštų suverenumas panaikintas, jie atskirti nuo bendravimo su pasauliu, nors demokratija ir pažanga nuolat yra ant sovietų vadų lūpų. Sovietų spauda yra tik Kremiaus frankis — falsifikuojamas aparatas. Visa tai priešinga demokratinio pasaulio spaudos laisvės tradicijoms ir niekad nebus sekama.

Vokietijos skilimas

pereitą savaitę visiškai išryškėjo. Vakarų ir Rytų Vokietijoje varoma propaganda iš "vieningo" Vokietiją. Vakariečiai iškėlė gen. Čukovui notą, siūlančią visų keturių okupacinių kraštų atstovų pasitarimus dėl bendrų visos Vokietijos rinkimų, kad galima būtų sudaryti bendrą vyriausybę, su kuria būtų pasirašyta taikos sutartis. Varšuvoje pasirašyta Rytų Vokietijos ir Lenkijos sutartis dėl Oderio — Neisės sienų buvo netiesioginis atsakymas į šią notą, o tiesioginio vis dar nėra. Nustatymas pastovios sienos rodo, kad Rytų Vokietija nedviprasmiškai sukama į Rytų politinį ir ūkinį rublio bloką. Galutinai tai turės būti apiforminta po ruošiamų spalio 15 d. rinkimų, kurių metu, beabejo, bus eliminuotos visos "buržuazinės" partijos, o tezės bus suformuluotos ir vadovybės pertvarkyta dar vasaros metu įvyksiančiame "Vokiečių Vienybės Partijos" suvažiavime. Tuo tarpu Vakarų Vokietija vėl nedviprasmiškai įsijungia į Vakarų bloką ir net šiek tiek šiek tiek Vakarų vėliavą.

Šnipų areštai įprasti

Fuchso nurodymais suėmus biochemiką Gold, birželio 16 d. JAV saugumas suėmė New York'e Dovydą Greenglass, 28 m., kuris atomines paslaptis vagiavo ir per tą patį Gold perdavinėjo rusams karo metu, būdamas armijos puskarininku ir dirbdamas Albuquerque N. M. Tą pačią dieną Pasadena sumintas Dr. Sidney Weinbaum, 52 m., California Institut of Technology mokslininkas, kuris be to melagingai yra prisiekęs nebuvęs komunistu.

Suimtas Greenglass saugumo atstovams pareiškė, kad jis paslaptis išdavinęs dėl to, kad, jo nuomone, slėpti atomų tyrimo pasiekimus nuo sąjungininko būtų neteisinga. Tada jis kaip technikos seržantas dirbęs mašinistu New Mexico atomo bombos gamyboje. Kadangi jo nusikaltimas padarytas karo metu, tai jam gresia mirties bausmė.

Dieną prieš šiuos du suimtus chemikas Alfred Dean Slack, 44 m., kaltinamas per tą patį Gold perdavinėjęs nepaprastųjų sprogstamųjų medžiagų paslaptis 1943-44 m. dirbdamas Kingsport, Tenn., kur buvo gaminamos slaptos RX sprogstamosios medžiagos. Vėliau jis dirbo Manhattan atominų tyrimų muos Oak Ridge. Jam taip pat gresia mirties bausmė ir paleidimo kauceja paskirta 100 tūkstančių dolerių.

Dėl šitų areštų Kanados valdžios sferose pareiškama, kad tai nėra naujos raidos pradžia, kad Kanadoje anų laikų šnipai jau sutvarkyti ir 9 iš jų netrukus busis paleisti.

— BERLYNAS. — Britai suėmė 39 Rytų Vokietijos baidokus su prekėmis vykstančiomis į Berlyną rytų sektorių. Sukalvėta tikrinant dokumentus.

Kanados Liet. Katalikų suvažiavimas

Š.m. liepos mėn. 1-2 d. šaukiamas pirmasis Kanados lietuvių katalikų suvažiavimas Toronte (941 Dundas St. W.), į kurį kviečiami šių organizacijų atstovai: Kanados Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos, Kanados Ateitininkų Sąjungos, Toronto Šv. Jono Krikštytojo Pašalpinės Draugijos, Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugijos, Montrealio Šv. Onos ir Šv. Elzbiotos Moterų Draugijų, Kanados Lietuvių Kunigų Vienybės nariai ir šiaip veiklesni katalikai iš įvairių lietuvių gyvenamųjų vietovių. Jiems kvietimus siunčia LKLKV Centras. Kiekviena aukščiau išvardinta organizacija, arba jos skyrius, siunčia vieną atstovą nuo 10-ties pilnų arba nepilnų padalinio narių skaičiaus. Atstovai turi turėti atstovo pažymėjimą, išduotą jo organizacijos.

Daug garbingų veikėjų pakviesta iš JAV. Laukiama ekskursijų iš Clevelando, Detroito ir kitų miestų. Suvažiavimas pakviestas Jo Eminencija Toronto Arkivyskupas Kardinolas James Charles McGuigan.

Pagrindinis suvažiavimo tikslas — aptarti aktualius Kanados lietuvių katalikų reikalus, priimti katalikiškosios akcijos statutą, išrinkti Kanados Lietuvių Katalikų Veikimo Centrą.

Suvažiavimo tvarka yra sekanči:

Liepos mėn. 1 d.
1. Atstovų ir svečių registracija parapijos salėje 8-9 val.
2. Suvažiavimo atidarymas malda 9 val.

3. Prezidiumo ir Komisijų sudarymas.

4. Pranešimas apie Katalikiškąją Akciją ir Katal. Akcijos statuto projekto skaitymas.

12-14 val. pietų pertrauka.

5. Atskirų katal. organizacijų posėdžiai (14-19 val.).

19-20 val. vakariinės metas.

6. Katalikiškosios Akcijos statuto priėmimas (20-22 val.).

Liepos mėn. 2 d.

1. Lietuvių parapijos bažnyčioje pamaldos 9 val. 30 min.

2. Aktualieji Kanados lietuvių katalikų reikalai: spauda, švietimas, auklėjimas, organizacijos ir santykiai su bendruomene 13 val.

3. Kanados Lietuvių Katalikų Veikimo Centro rinkimai.

4. Iškilmingas posėdis (17-20 val.):

a. Paskaita,

b. Sveikinimų ir rezoliucijų priėmimas,

c. Suvažiavimo uždarymas.

Po suvažiavimo uždarymo seks noutaikingas susipažinimo pobūvis.

Šis pirmasis Kanados lietuvių katalikų suvažiavimas bus studijinio pobūdžio. Jame bus dedami Katal. Akcijos pagrindai, numatomi Kanados lietuvių katalikų darbai ir uždaviniai. Laukiame atstovų ir svečių su gausiais, gyvenimiškais sumanymais. Į iškilmingą posėdį prašome gausiai atsilankyti Toronte ir apylinkėse lietuviškąją visuomenę.

Laikinojo Kanados Lietuvių Katalikų Veikimo Centro Prezidiumas.

Tėviškės žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas

Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniškai, Australijoje, Pietų Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniškai, pusei metų — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Telefonas AD 4265

Prie masinių tautos kapų

Amžiais žmogus kovoja dėl būvio, dėl laisvės, dėl valdžios. Kaip kiekvienas gyvis, jis nėra apdraustas nuo ankstyvos, staigos ir baisios mirties. Panašiai yra ir su tautų gyvenimu. Tūkstančius metų vienoje vietoje gyvenanti tauta gali saugyti, kad kiekviena jos žemės pėda yra jos krauju aplaistyta. Gi Lietuvos žemė yra kovos krauju aplaistyta ir karžygių lavonais patrešta.

Kovoje dėl savo egzistencijos lietuvių tauta turėjo daug sunkių ir šurpių laikotarpių. Tai liudija ne vien istorija, bet ir Lietuvos geografinė padėtis. Kas gi lietuvių tautą prie Baltijos jūros prispaudė ir kas gi Lietuvą nuo jūros stūmė? Kodėl gi ši sena, narsi ir buvusi galinga tauta šiandien yra "maža" pasidariusi? Ką sako Lietuvos senkapiai iš visokių atėjusių antplūdžių, iš maro laikų?

Visais laikais lietuvių motina, supdama savo sūnus lopšį, instinktyviškai nujautė sūnus ateitį ir dėl to suprantama yra jos lėpėnė daina.

Bet tokio laikotarpio, kad būtų "maža" žemė, Lietuva neturėjo. Mūsų istorija nežino. Būdamas uždėtas, nenukentėjęs dalis Lietuvos žemės ir žmonių, ir vėl, kaip po baisiausios audros, dangus praigiedrėja, saulutė šviečia. O dabar? Ir tas baisiausias raudonųjų maskolių teroras ir genocidas Lietuvoje siaučia jau dešimt metų! Laisvųjų tautų žmonėms tiesiog sunku patikėti, kad tai dedasi šiandien, dvidešimtojo amžiaus, kada žmonija trokšta tik taikos ir tiek daug vilčių įdėjusi į humanišką UNO, kada atominė energija žada visiems didžiausią gerbūvį.

Tremtiniai, kaip sudužusio Lietuvos laivo pabėgėliai, sunkiai grumiasi dėl pragyvenimo ir dar susiduria su sunkumais įtikinti laisvajį pasaulį mūsų tautos tragedijos tikrumu. Yra net pavojus, kad, savo asmeninių rūpesčių spaudžiami, būdami toli nuo tėvynės ir naujo gyvenimo aplinkos liūliuojami,

laikui bėgant patys gali netekti tos tremtiniškos dinamikos ir pavirsti paprastais emigrantais, kokiais buvo pasidarę baltieji rusų emigrantai po pirmojo pasaulinio karo.

Birželio 14-15 dienomis mes stovėjome prie mūsų tautos masinių kapų. Tie kapai dar neužkastai ir ant jų paminklai nepastatyti. Į juos kasdien dar veršiami mūsų kraujo brolių ir seserų šilti lavonai. Jų kraujo garai debesis sudaro. Rytų vėjas atneša mums žiaurios mirties agonijos klyksmą. O argi išdilo iš mūsų atminties Pravienskių, Rainių miškelio, Panevėžio, Zarasų, Červenės ir panašūs vaizdai? Didelio skausmo iškreipti veidai, net dažnam iš mūsų pažįstami žmonių veidai, žiūri į mus ir skubios pagalbos maldauja...

Pasaulis žino Katyną, Vinicą, Auschwitzą, Buchenwaldą, Stuthofą, Dachau, Flossenheimą ir kitas raudonųjų bei rudųjų bestijališkumo vietas. Bet visa tai eina užuomarštin. Kremliaus velnio tuzinas, apsišvėręs geležinė uždanga, didindamas Katynų skaičių Lietuvoje ir Kiniją, kaip patį vadovaujantį psichologinę laisvę, kad visi "skandalai" greit pamištamai ir "skandalas" nėra skandalu, jei šūvių į pakaušį ir genocido aukų išgąstingo riksmo kiti negirdi ir nemato... Ir kas gi matys ar girdės, jei net tokių garliūnų, kaip JAV ir Didž. Britanijos pasiuntiniai yra uždaryti Maskvoje, kuomet Kremliaus agentai šiose valstybėse turi didžiausią judėjimo laisvę?

Stovėdami prie mūsų tautos masinių kapų, mes negalime pasitenkinti tik galvų nuleidimu ir giedojimu Requiem. Nenuostokime politinių tremtinių dinamizmo ir nesudulkėkime. Ne užmirškime savo misijos. Ne tik visais įmanomais būdais įtikinėkime laisvajį pasaulį rusiškajam komunizmo didžiausiu pavojumi žmonijai, bet bandykime drąsiau kaltinti UNO ir Didžiąją Demokratiją už jos pasyvų pritarimą visam tam, kas dedasi už geležinės uždangos.

Ed. Karnėnas.

Toronto dienraštis apie Lietuvą

Liūdnosios birželio sukakties išvakarėse, Toronto dienraštis "Daily Star", birželio 13 d. laidoje, atspausdino žurn. Pr. Alšeno atvirą laišką "A Lithuanian appeal". Laiške primenamas nedidelis kraštas — Lietuva Baltijos pajūryje, kuris po pirmojo Didžiojo Karo, 1918 m. vasario mėn. 16 d., atgavęs laisvę ir nepriklausomybę, per dvidešimtį su viršum metų, suklestėjo savo kultūriniais ir ekonominiais laimėjimais ir gražiai bujojo kitų laisvų tautų tarpe.

"Prasidėjus Antrojo Pasaulinio karo audrai, — toliau rašoma laiške, — Lietuva pasiskelbė neutrali, nenorėdama veltis į jokius karo veiksmus, trokšdama, kad jos neutraliųjų laikyseną respektuotų didieji kaimynai: komunistinė Rusija ir naciškoji Vokietija.

"Deja, pasekmėje slapty su-

sitarimų, pasirašytų tarp von Ribbentrop ir Molotovo 1939 m. rugpjūčio 23 d., jie pasididino tarpusavyje Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją. Tuojau po to, į Lietuvos teritoriją buvo įvesta apie 20.000 rusų kariuomenės, vadinamųjų apsaugos bazių steigimo priedanga ir Lietuva buvo okupuota.

Laiške primenamas Lietuvos kančios ir nacių okupacijos metais, pažymint, kad nacių kalėjimuose ir kacetuose yra kalėję 29-500 lietuvių. Didelę jų dalis sunaikina. Vien tik Flossenburgo stovykloje nužudyta 2490 lietuvių. Primenama, kad lietuviai buvo kalinti net 103-jose Gestapo institucijose: kalėjimuose ir kacetuose.

Laiškas baigiamas apeliavimu: "Turi laisvojo pasaulio žmonės išgirsti balsą lietuvių, kurie yra kompaktiniai eksterminuojami ir naikinami".

„Šaltojo karo“ mistika

Geležinė uždanga

Pastaraisiais metais politinis žodynas praturtintas daugeliu palyginamųjų sąvokų, kurių beprasmingumas ir lėkštumas tik dabar išryškėja. W. Churchill nukalė "geležinės uždangos" sąvoką. Atrodė, lyg ji būtų ką besaprantanti. Sovietams "geležinė uždanga" nekludavo siųsti agentus pas vakariečius ir palaikyti drausmę galingose komunistų partijose. Vakariečiai už jos turi diplomatus ir šnipus. Toji uždanga nekludė radijo bangoms skleisti ar lėktuvais nuleidinėti stebėtojus. "Geležinė uždanga" yra tik vakariečių politikos bankroto išdava, nes už jos kenčia nekalto tautos, kurios sovietams užpildytos slaptomis sutartimis.

Pagaliau tas pats W. Churchill, kuris per nesupratinę mūsų yra tapęs britų tarptautinės politikos genijaus išreikšėju, yra linkęs "geležinę uždangą" formaliai pripažinti, piršdamas susitaikyti su sovietais. Jo atsiminimuose "The Gathering Storm" aštriai puola mas Chamberlain už nuolaidas vokiečiams ir juokiamasi iš "lietsarginės" politikos. Kai sunderinami W. Churchill žodžiai ir jo pastangos tarptautinėje politikoje, jis tikrai pelno vardą ne Don Kichoto ginklamo, bet lietsargio nevykusio globotojo. "Geležinė uždanga" yra tas lietsargis, kuris pagal reikalą išsikeičiamas ar suglaudinas, nežinantis nekaltų kraujo ir ašarų aukos.

"Šaltasis karas" pirmiausia nėra šaltas, nes daug kur siaučia ir "šiltasis" karas. Jam lietuvis JAV "satelite" Graikijoje, ypatingu įkarščiu Marsas stumdo kruvinąją vežimėlį Tolimuose Rytuose.

Didžiojo sovietinės apgaulės akto pradžia prieš Vakarus, be abejonės, ryškiausiai pasireiškė Jaltos ir Teherano. Šių konferencijų metu teko palaidoti vilčių bent kada įgyvendinti Atlanto Chartą, kurią 1941 m. rugpjūčio mėn., kažkur Atlante, pirmieji pasirašė Churchillis su Rooseveltu, o vėliau, 1943 m. lapkričio mėn. pabaigoje, Teherane, padėjo savo klatingą parašą ir pats Stalinas.

Pagaliau, Jaltos ir Teherano, ne kur kitur, buvo uždėtas vergijos antspaudas ant bebaisios išlaisvinti iš naciškosios priespaudos Lenkijos, sutinkant pripažinti Maskvoje sudarytą, o vėliau atsidanginusią į Liubliuką, marionetinę Lenkijos vyriausybę. Ten pat buvo padaryta įžanga ir į Čekoslovakiją beprasmingai laisvės rytojus užslopinti, susitariant, kad pirmieji turi įžengti į Čekoslovakijos sostinę Pragę ne amerikiečiai, o sovietai. Pildant susitarimą, taip buvo ir padaryta. Amerikiečių arm., gen. Patton vadovaujamos, stovėjo prie Prahos vartų ir laukė, o nuskurdę sovietų kareiviai, nebersdami jokio pasipriešinimo, triumfaliai įžygiavo į Prahos miestą. Reikia manyti, kad tuo metu, didysis čekų ir slovakų laisvės patrijarchas T. Masarykas, gal apsisvertęs savaime karste, nujausdamas, kad ir vėl Čekoslovakijos laisvė sutrypiama...

Negana to, Jugoslavijoje komunistinis režimas buvo irgi palaimintas tose nelaimingose konferencijose nutariant nebe remti tikro patrioto ir jugoslavų laisvės kovotojo gen. Michailovičiaus, o teikti visą paramą Maskvoj išdresiruotam ir iki kaulų gelmių persisunkusiam

Sąmyšis JAV

"Šaltojo karo" politinė linkmė JAV puolama ypatingu įkarščiu. Praėjusią savaitę Maine senatorių Margares Chase Smith pasakytą žodžiai senatė yra verti dėmesio: "Demokratų administracija visuomenei atnešė galutinę sąmyšį prieštaravimais tarp grėsmingų įspėjimų ir optimistinių sapnų. Tat rodo, kad administracija pati nežino kur bėsimanti.

Du ministrai — Louis Johnson ir Dean Acheson — darydami pranešimus senatė ir atstovų rūmuose nesutaria dėl "šaltojo karo". Johnson tvirtina, kad "šaltasis karas" galys būti lemiamas galybe, bet ne silpnybe. Acheson "š. k." sąvokos ne laiko tikusia ir nūdien siūlo pamiršti, kaip atgyventą. Kai esą kalbama apie šaltąjį karą, sovietams duodama proga JAV vadinti karo kurstytojais. Amerikiečiai gi paruošę savo psichologiją neigiamam, destruktiviam žygiui. Ir todėl Acheson mieliau kalba apie taiką ir pastovumą šiai ir ateinančiai generacijai. Tuo pat metu Johnson kalba apie šaltąjį karą, kaip sąvoką, aptariamą nūdien padėti.

Kuris jų yra teisus? Johnson, kuris vertina įtampą ir mato tikro karo raidą, ar Acheson, kuris veda strauso politiką?

Trejerių metų naujokų šaukimas

JAV senato komisija rekomendavo senatui priimti įstatymą, kuriuo per ateinančius trejus metus prezidentui būtų suteikta teisė šaukti 18 m. ir vyresnius vyrus karinei prievolei atlikti. Komisija nepritarė atstovų rūmų patariamam įstatymui, reikalaujantiui kongreso sp

cialaus pritarimo mobilizacijai. Iki šio meto buvęs, rasinis išskyrimas panaikinamas.

Toji komisija sutiko skirti 600 mil. dol. gynybos techniškiems tyrimams: bandymams, raketaims ir sandėliavimui.

Sintetinio kaučuko gamybos metinis kiekis siekia 665.000 to. Sintetinis kaučukas žymiai brangesnis už natūralųjį. Toliau Rytuose esą neramumai ateityje gali pasiekti tokį laipsnį, kad kaučuko įvežimas į JAV būtų sustabdytas.

Toji pat komisija nutarė skirti 135 mil. dol. įsigyti ginklams JAV šaulių sąjungai — National Guard.

Prez. H. Truman reikalavimas papildomų kreditų 1,2 bil. dol. yra svarstomas.

Birželio 24 d. besibaigęs karo metų kariuomenės šaukimas atstovų rūmų prailgintas dar dviem metams. 18 m. vyrų sveikata turinti būti patikrinta. Tačiau Johnson nurodė, senato karo komisijai, kad gali įvykti nelaimė, jei atstovų rūmų priimtas įstatymas nebūsų pažeistas ir būsiąs paliktas reikalavimas gauti kongreso pritarimą skelbiant naujokų šaukimą.

Ką šie faktai kalba? Achesono "taiką" ar pasirušimą ateities eventualumams?

Lie prieš "šaltąjį karą"

Grįžęs iš Maskvos, Lie ne vien prabilo apie taiką, nūdien sovietinės propagandos pavyzdžiui, bet pradėjo piršti naujus "taikos receptus". Jis nurodo, kad sritinės ginklavimosi santarvės tegali tik laikinai nutraukti karo pavojų. Stalinas laukias "tiesioginių derybų".

Todėl jis perša penkių pasitarimų atominės energijos kontrolę, pasitarimus su sovietais

nusiginklavimo klausimu, sukūrimą JTO policijos, kuriam priešinosi sovietai, JTO priėmimą Japonijos ir Vokietijos, paspartinimą JTO padalinių veiklos ūkio ir socialinėje srityje, žmogaus teisių gerbiną, kolonialiniams kraštams teisių suteikimą ir pasaulio bndruomenės sukūrimą.

Ką gi naujo Lie siūlo?

Jis pirmiausia siūlo pritarimą susitikti penkių valstybių galvoms pasitarti. Saugumo tarybos statuto paragrafą 28 numatyti tokie regularus pasitarimai. Ar jie buvo vykdomi? Ne.

Jis sako, kad tokie "privatus" pasitarimai galėsią pasitarti nesutarimus. Ar taip, kaip įvyko Teherane, Jaltos?

Lie tikisi, kad atominės energijos kontrolė gali būti greitai įvesta. Tačiau nei puse lūpų nepamini — kurio būdu.

Kalba apie nusiginklavimą, tačiau nemini dabarties politinių problemų. Sovietai tik te laukia vakariečių nusiginklavimo. Jie tą senai siūlė, bet tar dami: nelieskite mūsų.

Nejaugi Lie tiek naivus kalbėdamas apie JTO policiją? Kas ją sudarys? Pagaliau ar toji policija pasipriešins bent

vienai pajėgai? Jei nesima politinės santarvės ką gi toji policija tvarkys ir kieno pusėje ji stos?

Jis siūlo priimti JTO narių 14 narių. Žinoma, kad praėityje sovietai užkirtę kelią šį projektą įgyvendinti. Perša jis Japoniją ir Vokietiją priimti JTO, kai būsiąsios taikos sutartys pasirašytos. O kas kliudo jas pasirašyti? — Sovietai.

Lie kalba apie žmogaus teises. Kas nepripažįsta tų teisių? — Sovietai. Ar tuo būdu nori pasitarnauti žmogaus teisėms, kad užmušama auka savo riksmu nejaunintų žvėries budelio?

Kas rūpi Lie? Išlaikyti dabartinę padėtį, šilts vietas, žorgatieruojant gyventomis sąvokomis. Jis kalba apie pasaulio valstybę, kai pasaulis padalinats. Sovietinėje srityje žmogus įkintys vieton gyvulio, o prieš dešimtmetį pavergtos tautos naikintos aziatišku žiaurumu.

Kam patarnauja Lie šias siūlymus? Tik sau, JTO raudoniems bendrams ir sovietams. Jis įtikina, kad pavergtų tautų atstovai turi patys kovoti už laisvę, perkamą aukščiausia kaina: nuolatiniu pasiaukojimu ar krauju.

Gediminas Galva.

Sovietų karo biudžetas

Šių metų naujajame Sovietų Sąjungos biudžete karo reikalams skiriama 79.400.000.000 rublių, kas lygu \$19.850.000.000.

Tuo tarpu JAV vyriausybė karo reikalams iš kongreso prašo naujesiems metams \$13.545.000.000. D. Britanija balandžio 1 d. pradėtiems fiskaliniams metams karo reikalams paskirta 780.000.000 svarų arba \$2.184.000.000. Kanados karo biudžete yra 485.000.000 Kanados dolerių. Taigi visų angliškai kalbančių kraštų karo biudžetų suma yra \$16.214.000.000, t. y. net

\$3.636.000.000 mažesnė už Sovietų Sąjungos sumą. Sovietų naujajam biudžete karo reikalams skiriama suma yra 400 mil. rublių didesnė už pernykšį, kuri savo ruožtu buvo 20% didesnė už 1948 m. biudžeto sumą. Atseit kasmet karo reikalams skiriama vis daugiau.

Visų Sovietų Sąjungos pajamų numatoma 432 bil. rublių, t. y. 5 bil. mažiau, kaip perėjais metais. Tai esą dėl prekių kainų sumažinimo. Karo reikalams tad skiriama 18,5% visų pajamų.

Aukščiausiame sovietų birželio 13 d. biudžetą referavęs finansų ministeris Zverev puolė JAV, kurios, pasak jo, karo reikalams skiria net 70% viso savo biudžeto.

Kad ištikrųjų būtų galima nustatyti kokiam santykiu yra abiejų valstybių karo biudžetai, reikėtų imti JAV viso ūkio (pramonės, prekybos ir žemės ūkio) pajamas. Sovietų pajamose visa tai yra, nes ten nėra nei privačios prekybos, nei privačios pramonės. Jų biudžete (jei jis būtų tikras) turėtų atsispyndėti visas krašto ūkis.

komunistų, bet šiandieną politinė padėtis yra daug, o daug geresnė, negu ji buvo 1946 m."

"Palaimintas optimizmas", kai kas gal pasakyti. Tuo tarpu, gegužės 23 d., buv. Kansas gubernatorius ir 1936 m. kandidatas į JAV prezidentus, Alf. M. London, yra pasakęs, kad: "Rusijai turint atominę ginklą ir žymiai didesnes kariškas pajėgas, negu turi laisvasis pasaulis, padėtis šiandieną yra nepaprastai rimta, o už dviejų metų — ji bus visai beviltiška".

Tokius dalykus besvarstydamas, nenoromis žmogus esi priverstas prisiminti ne labai senai pasakytus JAV-bių prof. Stasseno žodžius, kuriais jis pareiškė, jog istorijos bėgyje Jungtinės Amerikos Valstybės dar nėra turėjusios tokio neryžtingo prezidento, kaip Trumanas. Tuo pačiu ir pagalvoji: "Gal... gal..."

Panašūs reikalai yra ir su JAV-bių užs. reikalų sekretoriumi D. Achesonu. Žinoma, juk kad po Achesono paskelbimo "totalinės diplomattijos" rusų pasistengė nužudyti 10 amerikiečių lakūnų ir, tuo pačiu, išmėgino "totalinės diplomattijos" galią...

(Nukelta į 3 psl.)

Liudni apmąstymai

Didžiojo sovietinės apgaulės akto pradžia prieš Vakarus, be abejonės, ryškiausiai pasireiškė Jaltos ir Teherano. Šių konferencijų metu teko palaidoti vilčių bent kada įgyvendinti Atlanto Chartą, kurią 1941 m. rugpjūčio mėn., kažkur Atlante, pirmieji pasirašė Churchillis su Rooseveltu, o vėliau, 1943 m. lapkričio mėn. pabaigoje, Teherane, padėjo savo klatingą parašą ir pats Stalinas.

Pagaliau, Jaltos ir Teherano, ne kur kitur, buvo uždėtas vergijos antspaudas ant bebaisios išlaisvinti iš naciškosios priespaudos Lenkijos, sutinkant pripažinti Maskvoje sudarytą, o vėliau atsidanginusią į Liubliuką, marionetinę Lenkijos vyriausybę. Ten pat buvo padaryta įžanga ir į Čekoslovakiją beprasmingai laisvės rytojus užslopinti, susitariant, kad pirmieji turi įžengti į Čekoslovakijos sostinę Pragę ne amerikiečiai, o sovietai. Pildant susitarimą, taip buvo ir padaryta. Amerikiečių arm., gen. Patton vadovaujamos, stovėjo prie Prahos vartų ir laukė, o nuskurdę sovietų kareiviai, nebersdami jokio pasipriešinimo, triumfaliai įžygiavo į Prahos miestą. Reikia manyti, kad tuo metu, didysis čekų ir slovakų laisvės patrijarchas T. Masarykas, gal apsisvertęs savaime karste, nujausdamas, kad ir vėl Čekoslovakijos laisvė sutrypiama...

Negana to, Jugoslavijoje komunistinis režimas buvo irgi palaimintas tose nelaimingose konferencijose nutariant nebe remti tikro patrioto ir jugoslavų laisvės kovotojo gen. Michailovičiaus, o teikti visą paramą Maskvoj išdresiruotam ir iki kaulų gelmių persisunkusiam

diktatoriškoms idėjoms Titui. Ten pat buvo išduotos Maskvos malonė ir Bulgarija, Vengrija ir Rumunija.

Panaši istorija, galima sakyti, buvo ir su Vokietija. Iš anksto dar nežinant, ir nekreipiant į tai didesnio, kiek kurie sąjungininkai savo karių krauju apvalys Vokietijos teritorijos nuo naciškųjų ginklų pajėgų, o jau buvo nutarta, kurias sritis turės okupavę Vakariečiai, kurios priklausys sovietams. Taip buvo iš anksto padalintas zona iš Berlynas, taip buvo vėliau atiduotos bolševikams amerikiečių užimtos Tuehringijos ir Mecklemburgo sritys, pasiliekančios vakariečiams Berlyno sektoriuose, tarytum kokiam malšėj. O tas "maišas", kaip žinome, amerikiečiams jau kainavo daug milijonų dolerių. (Prisiminkime tik Berlyno blokados laikus).

Ir iš viso, reikia manyti, kad labai buvo neramu amerikiečiams kariams diadviriams, kurių dalis, vis dėlto, krito, kad ir Tuehringijoje, kai jų kapus mindė purvini bolševikų batai...

Šiandieninė padėtis

Ir štai, nors jau praslinko penkeri metai nuo 2-rojo Pasaulinio Karo pabaigos, pasaulis nieko šviesaus dar nematė. Jo padangę tebedengia juodi ir kaskart tirštesni netikrumo debesys. Šiandieną visiškai aiškiai matome, jog tie gražūs ir laisvės vėjeliai dviejią pavergtos tautos aštuoni Atlanto Chartos punktai, kurių pagrindas buvo padėta Rooseveltui Keturių Laisvųjų Deklaracija, seniai yra nusunkę kažkur Atlante ir juos gal teskaityti tik jūros gelmių žuvis...

Kas išėjo iš liubliniškos Lenkijos vyriausybės, kuri, bent pradžioje, Churchillio spaudimu, buvo sudaryta "koalicinė"? Juk žinome, kad beveik prievarta, ir tos vyriausybės sąstata iš Londono buvo nusiųstas ir tikras lenkų tautos demokratas S. Mikolajčikas, kuris vėliau vos spėjo ištrukti iš komunistinių kartuvų. Keistos, žinoma, buvo tos Churchillio užmačios suvesti į "koaliciją" vilką su eriku...

Čekoslovakija, kaip matome, šiandieną yra raudona, pagal visas Maskvoje išdirbtas taisykles. Tito Jugoslavija, tiesa, atkrito nuo Maskvos, tačiau to krašto diktatorius — tebeturi visiškus jam privaldomos pažiūras: persekioja, kaip permiokiojęs, tikėjimą, žmonių laisvę ir bent kiek sudemokratėti — ne nemano. Balkanų valstybėse — taipogi tebevykdomas teroras

karų sąvųjų tautėčių, taip ir užsienio žmonių. Pav., Vengrijoje — ir šiandien tebekalinamas amerikietis Vogeler, tuo tarpu, kai JAV-bėse nutelsti sovietiniai šnipai... išsiunčiami namo (Gubičevio atvejais)...

Na, o kiek rūpesčio sudaro Vakariečiams Berlynas — netenka nė kalbėti. Tas reikalas ir taip visiems žinomas. Palyginimais kalbant, Vakariečiai ten laikosi tarytum skęstančio laivo keleiviai, įsikibę pludruojančio plauto plačiojo jūroje... Juk savo noru jie tenai sulindo, tarytum į katilą, atiduodami savo atkovotas sritis sovietams, o sau pasilikdami tik siaurą koridorių priešimui prie Berlyno, kuriuo, deja, nevienam jiems leidžiama naudotis.

Daug graži žodžių — maža darbu

Pasibaigus karui, juk daug gražių žodžių pasaulis girdėjo iš Vakarų politikos vyrų lūpų. Daug įvairių punktų, daug deklaracijų ir viso kito, o nuo tos daugybės gražių žodžių — pavergtam pasauliui nei kiek nerūpėjo. Kaip šiandien gi dar visi gerai prisimename garsiuosius prezidento Trumano dvylika punktų, iš kurių švitojo pavergtom tautom laisvės viltis. O kur tie punktai šiandien yra? Jie padėti kažkur į archyvą ir apnešti negailestingomis laiko dulkėmis...

Pagaliau, ir kitais atvejais, daug gražių žodžių prez. Trumanas yra pasakęs. Štai, 1947 m. Wiljam Koledže, kur iškilmingai prezidentui buvo suteiktas garbės daktaro laipsnis, jis deklaravo, kad Jungtinės Amerikos Valstybės sieks taikos visą galia ir kad Jungtinėms tautoms tas turės pasisiekti. Toliau prez. Trumanas pabrėžtinai pridūrė, kad: "Mes neturime užmiršti, kad įėjus mums nepasiektų bendradarbiauti taikos kūrimo darbe, kuris yra nedamas, mes turėsime bendradarbiauti kare, kuris apims visą pasaulį".

Deja, ligi šiol labai maža tepadaryta paskelbtųjų deklaracijų linkme. Nebent, tepasiguodžiama vėl gražiais žodžiais ir nepagrįstu optimizmu. Nežinrui, to, kad pasaulis nūdien tikrai stovi ant bedugnės kranto, o tai pripažįsta ir kiti blaiviai galvojančiai žmonės, prez. Trumanas ramina save ir savo tautą kad ir tokiais pareiškimais: "Nors sovietai jau turi atominę bombą, nors ir Kinija užimta

Aš komunizmui nepritariu

**Žodžiais komunizmas
nenugalimas**

"Aš komunizmui nepritariu", — sako šiandien ne tik tie, kurie nuo seniai su bolševizmu kovoja, bet ir tie, kurie netaip seniai bolševizmui ir Sovietų Sąjungai simpatizavo. Šių naujų labai nedidelių atsivertėlių paskutiniiais metais padaugėjo todėl, kad "geležinė uždango" pasidare plyšius. Sovietų armijos atsidradimas Europos vidury, tūkstantinės ir net milijoninės masės bėglių iš sovietų okupuotų kraštų, vokiečių karo belaisviai, Berlyno maišas, pagaliau, Sovietų Sąjungos aktyvūs tarptautinė politika, štai tie plyšiai, kurie daug kam pasaulio atvėrė Jaltos užhipnotizuotas akis, leido šiek tiek pamatyti bolševikinę tikrovę ir padėjo suprasti komunizmo tikslus.

Šiandien pro minėtus plyšius oteinančių žinių pilni pasaulio laikraščiai. Juose nestinga rašinių, raginančių kovoti su bolševizmu. Jie mielai skelbia valstybės vyrų sumanymus apie ūkines, politines, karines priemones kovai su komunizmu.

Tačiau komunizmas žodžiais nenugalimas ir vien tik negatyvinėmis priemonėmis nesurakinamas, nes komunizmas nėra tik ūkinė, politinė ir karinė sistema. Bolševizmo esmė glūdi materialistinėje pasaulėžiūroje. Bolševikinis komunizmas — ateistinė religija. O religijos negatyvinėmis materialinėmis priemonėmis sumokinti negalima. Kol bus nugalėta marksistinio materializmo pasaulėžiūra ir jos etika, tol nebus pašalintas pavojus atsirasti bolševikinio komunizmo santvarkai bet kuriam krašte.

**Kapitalistai — komunistų
talkinginkai**

"Aš nepritariu komunizmui", — sako šiandien kapitalistinės ūkio santvarkos šalininkai. Bet ar savo etika jie nėra komunistų talkinginkai? Žodžiais kapitalistai smarkiai pasisako prieš komunizmą. Tačiau nereikia užmiršti, kad tas pats kapitalizmas yra komunistinės sėklos sėjėjas. Juk kas gi darbininką padaro vergu? Kapitalizmo skriaudžiamai ir išnaudojami darbininkai, teisybės ir atpildo siekdami, emė telkintis į marksistinių socialistų, vėliau į komunistų eiles. Taip buvo prieš šimtą metų, taip yra šiandien. Ir tada ir dabar kapitalistai pinigą, turį, mašiną, gamina mas prekes, tai yra daiktus, labiau vertina kaip žmogų ir jo likimą. Daiktai yra jų gyvenimo tikslas. Tiesa, teoriskai neretas kapitalistas pripažįsta žmogui sielą (ne tik sau, bet ir darbininkui), tačiau praktiškai dažnas kapitalistas savo fabriką, savo prekę, savo uždarbį, stato pirmo eilės, pirmiau negu darbininką, kartais net pirmiau negu save patį. Taigi ir kapitalizmui ir komunizmui žmogus tėra priemonė ūkinei pažangai ir gerovei.

Ar maža kapitalistų, kurie dar ir šiandien su darbininkais elgiasi, kaip su vergais? Ar maža pasaulio fabrikantų, bankininkų, prekybininkų, kurie mielai paverstų darbininką vergu, jei tik nebūtų įstatymo ir darbininkų streiko? Ar daug rasit žmonininkų, kurie labiau būtų susirūpinę savo darbininkais, kaip mašinomis ir prekėmis? Bet juk visai panašiai žmogus vertinamas ir bolševikinėje santvarkoje, kuri yra ne kas kita, kaip valstybinis kapitalizmas. Ir Sovietų Sąjungoje dešimties milijonų darbo vergų kankinasi stovyklose, dešimties milijonų vadinamų laisvų darbininkų tiek tevertinami, kiek jie tinka

mašinoms aptarnauti arba kitam kuriam darbui.

Komunizmo tarnyboje

Tačiau komunistai pasaulį turi žymiai daugiau talkininkų, ne tik kapitalistų ir kapitalistinių nuotaikų žmones. Čia pirmiausia jiems talkina marksistiniai socialistai; taip sakant, tiesioginiai bolševikų tėveliai. Marksistinis socializmas nuo komunizmo nesiskiria savo pagrindais, bet tik savo taktika, nesiskiria savo credo, o tik savo apeigomis. Jų artimai principinei giminytei ir praktiškai bičiulytei pavaizduoti galima priminti, kad dar labai netolimus laikus, kai vakarų Europos marksistiniai socialistai sutikdavo dalyvauti demokratiniame krašto vyriausybėje tik tuo atveju, jei joje dalyvaus komunistai. Ogi Italijoje dar ir dabar marksistiniai socialistai tebe-žarksistiniai socialistai.

Talkina komunizmui visi materializmo teoretikai. Bolševizmui jie tuo naudingi, kad teoretiškai žmogų nuvertina, pastatydami jį lygiomis su gyvuliu. Jie tai atlieka iš mokyklų katedrų ir spaudoje skelbdami, kad pasaulio visas yra tik medžiaga, kad žmogus tik gyvas medžiagos gniužulas. Pagal šias pažiūras komunistams belieka tą pažangų gyvulį, kuris vadinamas žmogum, taip pat tvarkyti, kaip tvarkosi bitės ar skruzdės, arba kaip aviganis piemu su šunimis tvarko avių kaimenę.

Dar daugiau komunizmui talkina karingieji ateistai. Skelbdami, kad nėra Dievo ir amžinojo gyvenimo, jie žmogų nuvertina ir pastumia į auklį tam, kurioje besiblaškydamas žmogus pakliūva į komunizmo srovę, tikėdamas, kad ji išneš jį į šviesą ir išsigelbėjimą. Kad buržuazinis ateizmas talkina komunizmui, tatau liudija ir mūsų lietuviškoji patirtis. Lietuvų okupavę, bolševikai iš visų nepriklausomos Lietuvos laikraščių paliko tik ateistinius: "Kultūrą" ir "Laisvąją Mintį", Dr. Jono Šliupo organą.

**Liberalai ruošia komunizmui
kelį**

Netiesiog talkina komunizmui įvairūs liberalai. Vieni jų tai daro skelbdami ir vykdydami ūkinį liberalizmą, kuris reiškiasi kapitalizmo forma. Antri skelbdami ir vykdydami moralinį liberalizmą, kuris pakerta žmonių dorovę, griauja šeimos moralinį tvirtumą ir visuomenę pastumia į moralinį palaidumą. Visa tai bolševizmui ne mažiau naudinga, kaip ūkinis ir socialinis chaosas. Treti liberalai, karingai nusiteikę prieš religiją, ypatingai prieš katalikų bažnyčią, stiprina ir ugdo ateizmą. Ketvirtieji (dažniausiai įvairūs rašytojai ir kiti meno žmonės), brangindami savo laisvę kaip nelygstamą vertybę, nesirūpina aiškiai pasisakyti už bet kurią pozityvią pasaulėžiūrą ir juo labiau religiją, savo mintimis ir raštais apkrečia visuomenę skepticizmu ir nihilizmu. O tokio apatiškojo ir chaotiško visuomenės net negautiems komunistams patogus savo planus vykdyti, nes jiems svarbu, kad niekas su jais nekovoja idėjiškai ir moraliai. Todėl įvairios spalvos liberalai labai daug padeda paruošti kelią komunizmui, kuris atėjęs bet kokią laisvę palaidoja.

**Nekrikščioniškų krikščionių
vaidmuo**

Būtume nenuoširdūs nutylėdami nekrikščioniškų krikščionių vaidmenį komunizmui. Bū-

tų klaida manyti, kad komunizmui nepadeda katalikai ir apskritai krikščionys, kurie kartais net garsiau už kitus pasako: "Aš nepritariu komunizmui ir su juo kovoju". Tik šitaip besigarsinę kovotojai talkina bolševikams kitu būdu nei marksistai, ateistai, liberalai. Jie talkina tuo, kad savo gyvenimu ir darbais nėra krikščionys. Jie tarnauja komunizmui tuo, kad nevykdo krikščioniškosios dorovės reikalavimų, kad išduoda Kristų ir jo mokslą, kad pasiduoda liberalistiniams skepticizmui, buržuazinių smagumų ir turto medžiojimui, kad sukietėja savanaudiškume ir užsimiršta artimo meilė.

**Ginklas, galingesnis už
atominę bombą**

Jei komunizmas turi tiek tiesioginių ir netiesioginių talkininkų visame pasaulyje, visuose sluoksniuose, visose profesijose, tad ar bereikia teigti, kad Sovietų Sąjungos sužlugdymas dar nebus komunizmo sužlugdymas.

Norint komunizmą nugalėti, reikia pirmiausia kovoti dvasiniais ginklais. Reikia kovoti su materializmu bei ateizmu ir jų morale. Reikia kovoti su socialinėmis neteisėmis ir skriaudomis. Reikia kovoti su tomis sąlygomis, su tais veksniais,

kurie tiesiogiai ir netiesiogiai tarnauja komunizmui. Reikia vykdyti gyvenime tuos principus, kurie priešingi komunizmui.

Kiekvienam blaiviai galvojančiam aišku, kad geriausi vaistai, geriausia kovos priemonė prieš bolševizmą yra krikščionybė — ne žodžių, bet gyvenimo, pavyzdžio krikščionybė. Krikščionybė nėra naujos religijos. Krikščionybė vykdyti reikia ne dėl naudos, bet dėl to, kad ji turi nelygstamą vertę, dėl to, kad ją vykdamas dangaus karalystės vardan Dievo palaima nusileidžia žemėn. Kai tarnaujama Dievo teisybei, tai savaime išgyja socialinės žaizdos ir nyksta apokaliptinių pabaisų galybė. Jei tie milijonai žmonių, kurie nešioja krikščionies vardą, ištikimai vykdytų krikščionybę, būkime tikri, niekas apie komunizmą ir žino nežinotų. Krikščionybė prieš komunizmą daug galingesnis ginklas nei atominė bomba. Daug kas šita krikščionybės jėga tiki, bet dažnas linkęs krikščionybės vykdymą, krikščioniškosios meilės ir rados darbus ir žygius palikti kitiems, ne sau prisiimti. Kiek daug krikščionių šiandien "dėl trupinio aukso, gardaus virgijo šaukšto" išduoda krikščionybę tiek asmenis tiek visuomenės gyvenime. Dėl to komunistinės bacilos ir plinta visur, plinta neįjuntamai net mūsų pačių tarpe. Dėl to ir kova su komunizmu tokia nevaisinga.

Dr. J. Gintautas

"Čurlioniečiai" pertraukos metu scenoje (Vokietijoje).

LIŪDNI APMĀSTYMAI

(Atkelta iš 2 psl.)

Bizūnas JAV-bėse

Juo, atrodo, tėra tik senatorius McCarthy. Jis šifruoja į Valstybių Departamento aparatais prasiškerbusius sovietinius šnipus, jis plaką skaudžiais smūgiais ir daromas valdžios klaidas politikoje. Jis, pirštu rodo klaidas Valstybės Departamento vairuotojų, ir atsakomybę dėl dabartinės padėties Azijoje.

Senatorius skelbia, kad užlietas Kinijos komunistinis Maskvos pakalikais — visiškai sutinka su planu atiduoti Aziją raudonųjų dispozicijai. To plano vykdytojais, pasak sen. McCarthy, yra trys asmenys: užs. reikalų sekretorius Dean Acheson, jo Tolimųjų Rytų patarėjas Owen Lattimore ir ambasadorius "at large" Dr. Philip Jessup.

Šis užmetimas yra tuo tragiškas, kad sen. McCarthy patiekia jam paremti ir faktus. Jo teigimu, Lattimore savo laiku siūlęs ir pietinę Koreją atiduoti raudonųjų valdymui. Deja, jis tai siūlydamas, nebuvo tikras, kad valdžia su tuo sutiks.

Tokie patarimai ir planavimai privedė prie tragiškosios JAV-bių politinės būklės Tolinuosiose Rytuose, kurios paseko-

je Kinija buvo užlieta raudonosios lavos.

Aiškindamas šį reikalą, sen. McCarthy sugretina dvi labai įdomias paraleles. Esą, kai grėsimas Kinijai japonų okupacija, tai JAV-bės įžiūrėjo grėsmę savo krašto interesams ir įteikė Japonijai notą — ultimatumą. Gi japonai, kaip ir buvo galima nujauti, atsakė ataka ant Pearl Harbor. O kai Maskvos marionetės Mao kariniai daliniai užėmė Kinijos srity po sritys Kinijoje, tai, esą, Valstybės Departamento jau tvirtino, jog: "Iš Kinijos naudos bus mažai, o gelbinti ją rūpesčio ir rizikos daug"...

Dėl tos priežasties buvusi stabdymo efektyvi parama anti-komunistiniams Kinijos valdovams, raminant save, kad toji vyriausybė neatstovauja visos kinų tautos, kad jos sluoksniuose vyrauja korupcija ir pan.

Nežiūrint to, tai buvę niekuo neparemti valdžios tvirtinimai. Dar ir ligi šiai dienai, esą, daugelis amerikiečių suka galvas, kodėl valdžios politika Kinijos atžvilgiu, vis dėlto, buvo tokia nekonsekventiška, kodėl buvo staiga nutraukta pagalba tiems, kurie ryžosi atsilaukyti prieš didįjį kritimą Pacifike? Dage-
lis žmonių, pasak McCarthy, ir dabar tebeįsako, kad Kinijos politikoje padaryta didži-

lė klaida, o visokie aiškinimai — tėra tik "visuomenės akių muilnimas"...

Bent šiuo metu, esą, yra būtinas reikalas, kad prez. Tru-
smas aiškiai apibrėžtų ir išdestytų JAV-bių užsienio politikos gaires ir kad pasistengtų, jog ta politika neliktų tik popieriuje, tačiau konsekventiškai būtų realizuota. Jungtinių Amerikos Valstybių visuomenė turėtų būti aiškiai informuojama apie padėtį, kad tokio milžiniš-
tai, esą, galingo krašto žmonės nedrebėtų dėl ateities ir, pagaliau, kad jie nebūtų įvesti į tokius labirintus, iš kurių yra vienintelis kelias tik į pražūtį...

Žinoma, panašus aiškumo laukia ne tik amerikiečiai, bet ir visas pasaulis, ypač pavergtosios tautos. Gražių žodžių pasauliui užtenka. Reikalinga ir ryžtingų veiksmų.

Pranys Alšenas.

— NEW YORKAS. — Vind-
soro kunigaikštis, buvęs Anglijos karalius Eduardas VIII žurnale "Life" ir kituose laikraščiuose spausdina atsiminimus. Daugiausia skaitytąja domina jo atsisakymo nuo sosto ir vedybų su p. Simsoniene byla.

Matyt, kunigaikštis tikrai stin-
ga pinigų ir savo biudžeto sky-
lius nori sulopyti geru honoraru.

Lietuviai tremtyje

BALF atstovo J. Valaičio pranešimas

**PASIKALBĖJIMAS SU IRO GEN.
DIREKTORIUM KINGSLEY**

Paminėjus lietuvių tautos nelaimes, Mr. Kingsley pareiškė, kad kol pasaulio bus diktatorių, tol turėsime tremtinių problemą. Be šalpa ir emigracija besirūpinančių įstaigų, kaip BALF, ir kitos, IRO tikriausiai negalėtų tiek padaryti, kiek dabar atlieka.

Klausiant apie panašių organizacijų, kaip mūsų, ateitį, gen. Wood pareiškė, kad kiek tai liečia karišką vyriausybę Austrijai jie šalpos ir emigr. besirūpinančias įstaigas traktuoja kaip IRO, visai jų nesiskirdami. IRO ir jai talkininkaujantioms or-joms, kaip BALF, po birželio 30 teks, pasak Kingsley, atlikti pačius sunkiausius darbus su mažiausiomis pinigų sumomis — pasirūpinti 227.000 žmonių, gyvenimui pasirūpinti per sekančiuosius metus namus. Tas milžiniškas darbas tebus įmanomas talkininkaujant vyriausybėms, Vatikanui, šalpa ir emigr. besirūpinančioms agentūroms — rasti namus, ne tik sveikieji darbingieji, bet pasirūpinti seneliais, aklaikais, invalidais ir chroniškaisiais ligoniais. Didž. problema yra TB ir proto ligonių likimas. Esančios užvestos derybos su Kanada padaryti išimti 6—9 mėne-

sių laikotarpį perkeldinti bent dalį džiovininkų į Kanadą. Australija tenori tik darbingų žmonių iki 45 m. amžiaus. JAV gal būt, yra pati palankiausia, bet irgi gali priimti tremtinius tik savo įstatymų ribose. Vestos derybos su visomis Vak. Europos valstybių vyriausybėmis, išskyrus Ispaniją ir Portugaliją. Italijos vyriausybė liekančiais Italijoje nenori pasirūpinti. Austrija yra traktuojama kaip nepaprastomis sąlygomis okupuotas kraštas. Vieninteliam krašte tremtinių padėtis yra aiški, tai Vokietijoje, kuri yra alijantų okupuota ir tremtiniai yra alijantų problema.

Su Austrija yra susitarta, jog Austrijos vyriausybė po birželio 30 duos tremtiniais maistą ir išlaikymą.

IRO likusių Europoje tremtinių problema galutinai spres spalį mėn. Gen. Tarybos susirinkime Genevoje. Likusius tremtinius manoma pavadinti United Nations Refugees. Pirmenybė bus teikiama ilgiausiam tremty esantiems. Bus stengiamasi, kad JTO palaikytų kontaktą su valstybių vyriausybėmis, kuriose tremtiniai gyvena. Tokios derybos numatomos rugpjūčio mėn.

Austrijoje vedamos derybos su tikybinėmis organizacijomis. Norima žmones pervedi glo-
bai tų pačių tikybų organizacijoms. Katalikais rūpinsis Austrijos Caritas, kuriam dalį pareigūnų perves NCWC. Protestantais rūpinsis Austrijos evangelikai, susitardami su įvair. kitomis protestantų organizacijomis.

EMIGRACIJA

Smarkiai paspartėjus emigracijai, didelį rūpestį sudarė užkliuvusieji dėl įvairių priežasčių lietuviai. Tuo reikalu teko daug kartų aiškintis DP Komitijoje. Tarnavusių vokiečių kariuomenėje klausimu teko dokumentaliai įrodinėti, kad daug lietuvių buvo paimitų į vokiečių kariuomenę bėgant iš Lietuvos 1944 metais, ir kad šie žmonės vokiečių pilietybės neturėjo ir jos neprašė. Dalis tarnavusių kariuomenėje buvo atvežti į Vokietiją prievarta 1942-44 metais darbu ir tik vėliau buvo įjungti į kariuomenę. DP Komisija sutiko nedaryti trukdymų asmenims, kurie galės dokumentais ar kaip kitaip įrodyti, kad jie į kariuomenę buvo paimiti prievarta.

1940-41 metais repatrijavusių klausimu DP Komisija pareiškė labai griežtą neigiamą nusistatymą. Pagal US įstatymus, negali į Ameriką įvažiuoti asmenys, gavę vokiečių pilietybę ar padavę prašymus tai pilietybę gauti. Šiuo metu tokių sulaukytų nuo emigracijos repatrijantų yra virš 1.000. Deja, at-
rodo, kad ne visiems jiems šiuo metu pavyks pagelbėti, bet stengiamės, kad jie patektų pirmaisiais, kai bus suteikta galimybė emigruoti vokiečiams.

Trečių grupę sudaro asmenys, kurie sulaukėti dėl įvairių skundų ir įvairių jiems žinomų ir nežinomų priežasčių. Daugu-
mai tokių asmenų išsiaiškinus DP Komisijoje emigruoti leidžia.

Nors dauguma galinčių emigruoti lietuvių jau yra apsirūpinę sutartimis, tačiau vis dar atsiranda ir tokių, kurie reikalaujamos sutarties neturi.

BALFo pastangomis JAV-se gautos ūkininkams sutartys iki šiam laikui dar ne visos yra sušaudotos dėl nepakankamo skaičiaus lietuvių ūkininkų, norinčių tomis sutartimis pasinau-
doti. Ūkininkai, kaip paprasti ir praktiškesni žmonės, pasisten-
gė iš savo giminių ir draugų su-

tartimis anksčiau apsirūpinti. Antra priežastis, atviriausiai kalbant, į ūkius dauguma tremtinių nėra linkusi važiuoti. Esam jau keletą kartų skelbė vietos lietuvių spaudai ir rašė LRK, LTB ir kitų organizacijų skyriams, o taip pat atsišaukė į klebonus apie galimybę gauti sutartis.

Nenorėdami tų sutarčių perleisti kitoms tautoms — latviams, ir estams — per didelį spaudimą, po vieng kitą garantijos prašytoj dar vis sumedžiojam. Ir atrodo, kad tomis sutartimis pavyks aprūkinti visus.

**AUSTRIJOJ DP PROBLEMA BUS
IŠSPRĘTA PIRMIAUSIA**

Iš pasikalbėjimų su IRO direktorium ir su IRO pareigūnais Austrijoje paaiškėjo, kad DP problemos išsprendimas visų pirmiausia numatomas Austrijoje, nes ten DP yra mažiau, negu Vokietijoje, nes Austrija traktuojama, kaip alijantų išlaisvintas, o ne kaip okupuotas kraštas.

Gegužės mėn. 11 d. posėdyje Vienoje, kuriame teko ir man dalyvauti, numatyta visą Austrijos DP problemas centrą perkelti į Salzburgą (Amerikiečių zonos centrą). Visus DP, nespėjusius išemigruoti, taip pat perkeldinti iš Britų ir Prancūzų zonų, į Amer. zoną. Tai bus vykdoma birželio mėn. Nuo liepos mėn. 1 d. atsakiusių persikelti į Amer. zoną DP numatoma toliau negloboti, o skaityti, kaip pasilikusius Austrijoje.

Iš Austrijos numatoma apie 8.000 tremtinių perkeldinti į JAV, apie 10.000 į Australiją ir Kanadą, mažesniais skaičiais į Venezuelą ir Čilę.

Byla elgoje skaitoma tada, kai asmuo yra parinktas ir pasiūstas vizai. Salzburge tokius klasifikuoja kaip "pipe line cases". Tik jie tegalės pasilikti gyvenamosiose vietose, Britų ir Prancūzų zonoje, kol emigruos. Kadangi laikas yra labai trumpas ir reikalingas begalo svarbus, talkininkaujant BALF atst. kun. Razminui ir LTB atst. kun. Bačinskui, surinktos gegužės mėn. žinios apie Austrijoje esančiuosius lietuvius, kurių skaičius nesiekia nei 200. Negalintieji emigruoti visi suregistruoti. Sutartariau su IRO "hard core cases" skyriaus vedėju Vienoje tuoj pasiūsti negalinčių išemigr. lietuvių sąrašą ir jis pažadėjo, pirmoji eilė lietuviams pasirūpinti, ypač dėl to, kad mūsų tautos žmonių skaičius yra labai mažas, antra, kad mes patys imamės iniciatyvos pagelbėti IRO išspręsti šią sunkią problemą.

Liekantiems Austrijoje, kaip numatyta, teks apsigyventi Salzburgo ir Linzo apylinkėse. Prie Salzburgo liks pereinamoji stovykla, TB sanatorija ir "hard core" stovykla. Chroniškais ligoniams ir seneliams prieglauda bus prie Ausen. Vokietams ir seneliams prieglauda Hellbrunn. Žydai bus nuo krikščionių atskirti ir sugrupuoti Ablesburge.

**Suimtieji kunigai
Čekoslovakijoje**

renkami į savotiškas koncentracijos stovyklas, kur kasdien po kelias valandas turi klausyti "progresyvinio perauklėjimo" paskaitų. Praėjus kuriam laikui tie kurie jau rodo "progresyvinę" dvasią, yra siunčiami į parapijas, o kiti į uranijaus kar-
syklas vakarinėje Čekijoje. Kai kuriose Pragos bažnyčiose buvo pastatyti kunigai apostatai, bet žmonės jų vengia. Jaučiamas didelis kunigų trūkumas. Vyriausybė siekia įvesti šalyje schizmą.

Iš lietuviškojo pasaulio

PRANCŪZIJA

Paminėjo Lietuvos tragedijos dešimtmetį

Birželio 11 d. Lietuvos kopyčioje Lietuvių Katalikų Misijs direktorus Tėvas K. Pečys atliko iškilmingas pamaldas ir pasakė pritaikintą pamokslą. Misių metu p. l. A. Šlepetytė pagledėjo solo porą dalykėlių, jai akompanavo P. S. Užpalevičius, kuris taip pat smuiku pagrojo du dalykėlius.

Iš Dr. ja Prancūzijoje birželio 14 d. paminėti išleidiama specialų numerį savo biuletenio.

Lietuvių Informacijos Centras išleido specialiai birželio 15 d. ir tremtiniais paminėti specialų savo biuletinį Nr. 33 prancūzų kalba, kuris aptarnauja ne tik Prancūziją, bet ir visą Vakarų Europą.

Kan. Dr. Končius Paryžiuje

Vykdamas į Ženevą, Austriją, Vokietiją lietuvių tremtinių reikalais, kan. Dr. J. B. Končius vienai dienai buvo sustojęs Paryžiuje. Stotyje sveitė, atvykusį Queen Elisabeth laivą, sutiko Dr. S. Bačkis, NCWC Delegatas Paryžiuje Mc Closkey, jo padėjėjas P. D. Sheehan, Lietuvių Šalpos Dr. J. Prancūzijoje valdybos pirmininkė p. O. Bačkienė, sekretorius p. Pr. Dulevičius ir pp. Brazauskas ir Z. Zubrys, lietuvių politiniai tremtiniai. Kartu sutikti buvo atvykęs ir Tėvas K. Pečys, S.J. Lietuvių Katalikų Misijs Paryžiuje direktorius.

Sveitė, kartu su Dr. S. Bačkiumi, aplankė IRO generalinį delegatą Paryžiuje ir JAV ambasados vizų skyriaus vedėją p. Larquin; pietų buvo papvistiats pas p. Mc Closkey; popiet sveitė apsilankė CARE misiją Paryžiuje, kaip CARE direktorius, susipažinti kaip misija veikia. Kalbėdamas su paminėtais asmenimis, kan. Končius kėlė lietuvių, norinčių aplėsti Prancūziją, emigracijos reikalus ir ieškojo būdų, kaip galima būtų pagerinti lietuvių emigracijos reikalus bei jų padėti. Tuo reikalu rezultatai patiksės po BALFo pirmininko apsilankymo Ženevoje ir Vokietijoje.

BALFo pirmininkas buvo plačiai supažindintas su lietuvių padėtimi Prancūzijoje ir tuo reikalu gavo visą reikalingą dokumentaciją. Iš Paryžiaus sveičias išvyko į Ženevą, stotyje palydėtas Dr. S. Bačkio, Tėvo Pečio ir inž. J. Bulotos L.S. d. jos vardu.

Naujas teologijos daktaras

Birželio 2 d. Tėvas A. Liutimas, S.J. apgynė disertaciją Tulūzo Katalikų Institute, daktaro laipsnį gauti temą "Les Sources du Traite de l'Amour de Dieu de Saint Francois de Sales".

VENEZUELA

Lietuvių sėskrydis

Gegužės 28 d., per Šekmines, įvyko pirmas Venezuelos lietuvių sėskrydis Carabobo apylinkėje prie garsaus istorinio Venezuelos tautos paminklo. Suvažiavime dalyvavo apie 500 lietuvių, kurie įvairiomis susisiekimo priemonėmis suplaukė ir iš tolimų respublikos kampų.

Programa prasidėjo pamaldomis, kurias atliko kun. Sabaliauskas, pasakydamas pritaikintą pamokslą ispanų ir lietuvių kalbomis. Po pamaldų įvyko eiseną nuo bažnyčios iki paminklo. Tautiniais rūbais pasipuošusios lietuvaitės nešė vainiką. Prie nežinomojo kareivio kapo ir prie tautos altoriaus įautrų žodį tarė inž. Jankūnas, Valencijos lietuvių kolonijos pirmininkas ir Biliūnas, einąs Venezuelos Lietuvių Centro, Valdybos pirmininko pareigas.

Padėjus vainiką, sugiedojus Venezuelos ir Lietuvos tautinius himnus, sėskrydžio dalyviai važiavo į Valencijos miestą, kur Don Bosko kolegijos kieme įvy-

ko krepšinio rungtynės tarp lietuvių ir vietinės komandos. Šį kartą lietuviai — ankščiau daugelio rungtynių laimėtojai — buvo sumušti rezultatu 44:32 vietinių naudai.

16 valandą gražiaiame Valencijos "Imperio" teatre įvyko sėskridžio meninė dalis, kuri buvo ištiesi transliuota per Valencijos radio. Meninę dalį išpildė lietuvių kolonijų meno mėgėjai. Programą sudarė tautiniai šokiai, choro, duetų ir solo dainos, mergaičių baletas ir deklamacijos. Programa buvo užbaigta tautiniais himnais.

Reikia pasigėrėti, kad Venezuelos lietuvių tokiu trumpu laiku, dėka savo kruopščių ir energingų organizatorių, mokėjo taip įspūdingai pasirodyti. Valencijos ir sostinės Caracas laikraščiai palankiai atsiliepė apie tą pirmą lietuvių viešą pasirodymą.

Dalyviai.

ITALIJA

Kan. Kapočius per Vatikano radio

Liet. Sielovados Įstaigos Vokietijoje vedėjas kan. Kapočius birželio 4 d. per Vatikano radio kalbėjo į pasaulio lietuvius apie

Sventuosius Metus ir tragišką lietuvių likimą, kurie negali dalyvauti iškilnėse. Tai buvo prisiminimas 1934 m. Šv. Metų Lietuvoje, kai įvyko pasiukojimo Jėzaus Širdžiai iškilnės Eucharistinio kongreso metu. Kanaukininkas kvietė pasaulį išblokytus lietuvių išlikti ištikimais tėvynės ir Dievo vaikais, vykdyti Dievo skirtąją misiją, reikdamas vilties, kad gerasis Dievalis netrukus atidarys duris į mūsų šventąją Lietuvą, pasiukojusį Šv. Jėzaus Širdžiai.

Lietuviai maldininkai

T. Činiko vadovaujama JAV maldininkų grupė birželio pradžioje buvo Romoje. Iš Romos ji vyko į Asyžų, o iš ten į S. Italiją, Lourą, Fatimą, Angliją ir Belgiją, iš kur lektuvu grįžė į JAV.

Jadvygos beatifikacijos byla

Krokuvos kardinolas Sapieha prieš mėnesį laiko būdamas Romoje Rytų Kongregacijai įteikė karalienės Jadvygos beatifikacijos bylos, vedamos Krokuvėje, aktus. Tuo pačiu žygiu kardinolas pasirūpino paskirti beatifikacijos bylai Romoje vesti komitetą, kurio pirmininku bus vysk. Gawlina.

ŠALPA

BALF prisiųstąsias dovanas skirsto LRK. Skirstydami dovanas, LRK įgaliojimai ir valdybos prisiūta prie BALF ir aukotojų pageldavimų, pasikviesdami į talką tremtinių visuomenės atstovus.

BALF, kaip amerikoniška organizacija, turinti IRO ir visų reikalingų įstaigų pripažinimą per savo įgaliojimą gauna nemokamą siuntų pervežimą iš Bremeno uosto į centralinius sandėlius Muenchene, Rauchstr. 20 ir iš centrinių sandėlių į zoninius sandėlius, o taip pat ir į stovyklas. BALF išrūpina nemokamus bilietus važinėti traukiniais tremtinių emigracijos, šalpos ir kitiems būtiniausiems reikalams. Ne visos tremties esančios tautos turi jų tautos reikalais besirūpinančias amerikoniškas atstovybes. Dėl to tremtiniai nuolat su pagarba mini amerikiečių lietuvių vardą ir reiškia dėkingumą už jiems teikiamą visokeriopą paramą ir iškovojimą įvairių teisių.

Kiek tremtinių emigrovo ir repatrijo

(Pirma skiltis lietuvių; antra — Lietuvos žydai)

1. Argentina	568	—
2. Australija	8725	3
3. Anglija	3361	—
4. Belgija	716	—
5. Bolivija	18	—
6. Brazilija	381	—
7. Kanada	7739	22
8. Čilė	56	—
9. Kolumbija	224	—
10. Kuba	2	1
11. Prancūzija	390	24
12. Pr. Maroko	24	—
13. Izraelis	—	1107
14. Italija	3	—
15. Luksemburgas	6	—
16. Olandija	28	—
17. N. Zelandija	177	—
18. S. Rhodesija	1	—
19. Panama	3	—
20. Paragvajus	11	—
21. Peru	4	—
22. P. Rhodesija	3	—
23. Švedija	25	—
24. Šveicarija	8	—
25. Turkija	4	—

Amerikiečių zona

Amerikiečių zonoje neemigruojantiems tremt. IRO yra numatysios patalpos rengiamos prisilaikant būty principo: šeimoms po du kambarys; dviem viengubams numatomas vienas kambarys. Kiekviename kambaryje bus šiltas ir šaltas vanduo, baldai, skalbiniai ir kiti įrenginiai. Įrengiamos božnyčios ir salės kultūriniam reikalams bei pramogoms. Stovyklų gyventojams maistui bus laikomos kiaulės, paukščiai ir vedama daržininkystė. Dornstadt numatyta prie lagerio net 50 ha ūkis. Traunstein, Insulastrup satomos kiaulė, vištinkai, ruošiami įrengimai daržininkystei.

Tokiose stovyklose Amerikiečių zonoje IRO numato apgyvendinti 10.000 "hard core" tremtinių (šis skaičius kol kas IRO laikomas paslapyje). Šiuo metu yra padaryti planai ar bent tikrai numatytos kelios vietovės, kuriose bus apgyven-

Gautosios dovanos

Šiais metais gautos dvi didelės siuntos BALFo gėrybių: Kovo 20 d. 977 maišai, 72 tūkstančiai ir 100 svarų rūbų, 10.129 svarai avalynės ir 4.420 svarų muilo.

Gegužės 12 d. — 2.028 svarai riebalų, 1.008 svarai kavos ir 13.534 svarai rūbų bei avalynės.

Iš CARE gauta

Balandžio 29 d. Anglų zonoje — 121 maisto pakietų. Kovo 28 d. Amerikos zonoje — 2.900 ir Prancūzų zonoje — 2.000 gabalų muilo. Gegužės 31 d. Amerikos zonoje — 42 ir Prancūzų zonoje — 81 maisto pakietų.

Išdalinta

Iš gautų BALFo siuntų paskirta:

1. Amerikos zonoje — 507 maišai rūbų ir batų, 800 svarų riebalų ir 400 svarų kavos.
2. Anglų zonoje — 565 maišai rūbų ir batų, 800 svarų riebalų ir 400 svarų kavos.
3. Prancūzų zonoje — 21 maišas rūbų ir batų, 400 svarų riebalų ir 200 svarų kavos.

Padėka BALFui

BALF yra pirmasis ir stipriausias tremtinių globėjas. Gavę dangos ar maisto siuntas, tremtiniai dažnai parašo jam padėkos laiškus. BALF įstaiga Vokietijoje neseniai paskelbė ištraukas 24 tokių laišku, rašytų š.m. balandžio ir gegužės mėn. Daugiausia tai yra pavienių šeimų ar asmenų padėkos už maisto, rūbų ir vaistų siuntas. Jų tarpe yra padėka ir 50 Gautingo sanatorijos ligonių, gavusių rūbų ir maisto.

Tremtinių gyvenimo pertvarkymai

dinija nuo 3.500 iki 4.000 tremtinių.

1. Dornstadt b. Ulm, Fliegerhorst — liuteronams ir stačiatikiams.

2. Insulastrup b. Berchtesgaden — buvusi BDM stovykla, liuteronams; užsiima gėlavę latviai ir estai.

3. Traunstein — Krieglazaret, katalikams, 800 žmonių. Norima daryti žygių šią stovyklą gauti lietuviams.

4. Herzog Saegemuele b. Weilheim — namai jauniems invalidams, įvairios mokyklos, dirbtuvės, etc. 200 žmonių.

5. Gauting — TBC ligoniams, perdirbama ir pristatoma trobe.

6. Ingolstadt — lenkų gyv. kareivinės.

7. Mittenwald — kareivinės; numatoma katalikams.

Aukščiau išvardintose vietovėse jau padaryti statybos bei perstatymų projektai, vykdoma statyba, kai kur darbai jau baigiami.

Rheino — Westfalijos ir Žem.

Saksonijos kraštuose toks didesnis tremtinių išparceliavimas, turbūt, nebus įvykdytas. Čia bus turėjęs įtakos gana anksti pradėtas stovyklų perdavimas vokiečių administracijai, o taip pat skirtinga vokiečių vyriausybės politika. Yra pagrindo tikėt, kad du didžiausi lietuvių susibūrimo centrai anglų zonoje išliks: Wehnen stovykla su 1.120 lietuvių ir Diepholz stovykla su 574 lietuvių.

Gegužės mėn. 1 d. anglų zonos stovyklose buvo viso 3.871 lietuvis. Stovyklų buvo 27. Be to, apie 6.000 lietuvių, kaip neturinčių IRO globos, gyvena privačiai. Dauguma jų yra iš Maž. Lietuvos. Privačiai gyvenantieji lietuvių yra suorganizuoti į 133 seniūnijas. Šiuo metu kaip tik yra visi tiksliai suregistruojami.

Tremtinių pervedimas į vokiečių ūkį

IRO materialinė globa tremtiniam bus nutraukta šių metų birželio mėn. 30 d. Iki to laiko tremtinių stovyklos bus perduotos vokiečių administracijai. Išimties bus daromos tik tiems tremtiniam, kurie perdavimo metu bus jau patekę į pereinamąsias stovyklas, tai yra tokiems asmenims, kurie yra pradėję dokumentaciją. Bus ap rūpinami ir tie, kurie guli ligoninėse, invalidų namuose arba senelių prieglaudose. Visi likusieji bus pervedti vokiečių ūkiui. Priešingai negu amerikiečių ir prancūzų zonoje, anglų zonoje visi tremtiniai, nors jie ir būtų emigruojantieji, bus pervedti vokiečių ūkiui, ir tik tada gaus IRO aprūpinimą, kai bus pakviesti į pereinamąsias stovyklas.

Perkėlimas ir perdavimas stovyklų vokiečių administracijai buvo pradėtas šių metų balandžio mėnesį. Anglų zonoje jis turėjo būti baigtas gegužės 31 d. Žem. Saksonijoje stovyklų perdavimas susitrukdė, nes vokiečiai pradžioje atsisakė tremtinių stovyklas perimti, kol nebus galutinų instrukcijų iš Vokietijos federalinės vyriausybės. Vėliau kontrolinė komisija su vokiečiais susitarė, ir čia, kaip ir kitur, vokiečiai perims stovyklas, neprisiimdami tačiau galutinai jokių finansinių išpa-reigojimų.

IUOZAS KRALIKASKAS

KAUKUOLĖ

(Tęsinys iš praeito Nr.)

Taip. Dabar jis labai ramus, laisvas, nerūpestingai laisvas, kaip kitados būdavo. Vėl atrado tą pražuvusią savo nuotaiką. Tai yra lyg sugrįžimas atgal per dalį praeito laiko. Jam gera, kad jis gyvena ir kad eina dabar su ja. Smagu, kad tos pušų viršūnės lyg akvarėlė danguje.

Agė sustoja. Sustoja ir jis.

— Dar girdėti, — sako jį išsiklausydama.

Taip, miško visiškai tylo dar girdėti tas metalinis zvimbimas. Tik iš čia, iš atokiai jau netokie ryškūs periodiškai krūpčiojimai; tad jau ne tiek panašu į miniatiūrišką gręžimą, o į pralekiančios kulipkos vientisą zvimbimą.

— Ar girdi? — niuksteri jam į šoną, nesulaukdamas iš jo pritarimo.

— Ne, — kažkoks nelabasis jį kursto į q erzinti.

— Na, kaipgi? — žiūri į jo rimtą veidą ir nežino, tikėti ar ne. Tuo tarpu kažkur už miško, nors pirmą kartą dar ir dusliai, bet tylo jau gana galingai sugrūdžia sudunda griaustinis, lyg didžiulis žvėris.

— Jau girdžiū, — pasako rimtai, net gal kiek perdėta rimtai. Ir kaip tik šį momentą atsimeina tą vėlinį ilgamosį. Gal dėl to, kad jo balsas taip pat dusliai žemas, panašus į tolimo griaustinio.

Anąkart sėdėjo rajone, žiūrinėdamas į vakarus, kur plačiai buvo šviesus auksinio atspalvio horizontas. Jau beveik nežymu buvo vieta, kurioje nusileidus saulė. Patraukdavo vėsus vėjas, linguodamas karklus ir topolukus. Dar buvo neprasiidėjus gerai vasara, o vakaras atrodė kažkoks rudeniškas. Čia pat susitikę ilgamosis ir kažkoks tipas pradėjo trukdyti savo vapaliojimu apie praeitą naktį lošąjį pokerį.

O tuo metuėjo keliu Agė. Jis matė, kaip ilgamosis gyvulinėm akim į sekė. O kai ji uždėjo ranką ant šlaunies, prilaikydama vėjo keliamą suknelę, ilgamosio neįaukdam veidė išsikreipė biau-ri šypseną.

PADĖKA

Prisimindami mūsų brangaus vyro, tėvo ir žento Antano Dvariono laidotuves ir daugelio teiktą bičiulišką pagalbą, ypatingą padėką reiškiamė gerb. klebonui kun. Azubaliui už iškilmingas pamaldas, laidojimą, pamokslą kapuose ir rūpinimąsi manimi; kun. Dr. Gutauskui už prisidėjimą prie iškilmingų laidotuvių; Hamiltono lietuvių parapijos klebonui kun. Dr. Tacharaskui už poreikį nuosirūpinimą užuojautą, prisidėjimą prie iškilmingų laidotuvių bei gražią kalbą kapuose; p. J. Januškaitį už visą rūpestį sutvarkant laidotuvių formalumus, užuojautą, gėles, rūpinimąsi mumis.

Dėkojame p. Alšenienai, kuriai pirmąjį teko pergyventi mano baisiąją nelaimę, pp. Marijošiams, Dr. Užplenei, pp. Ožalams, pp. Šcepavičiams, p. Pocienei, pp. Gudžiauskams už gilią užuojautą, pagalbą ir rū-

pestį mumis.

Dėkojame taip pat kopyčioje ir bažnyčioje giedojusiems solistams — pp. Radzevičiūtei, Šcepavičiūtei, Marijošui, — vargonais grojusiai p. Rautens ir deklamavusiam p. Kastyčiui;

dėkojame pp. Kalinauskams, Jurčiui, Vekteriams, Samulevičiams, Mankams, Čyrūnams, auksėjusiems šv. mišioms; dėkojam KLMB apylinkai, SL A 236 kuopai Toronte, Toronto moterų grupei "Daina", skautams — skautėms, pp. Kuzmickams, p. M. Pocienei, pp. Jakubynams, pp. Gudžiauskams, p. p. Meliams, Newman Club, p. Radzevičiūtei ir visiems kitiems, prisijungusiems gėlių, tiems, kurių kortelių laidotuvių biūras man neteikė;

dėkojame tarusiems atsisveikinimo žodį kapinėse — konsulu p. Gylitui — diplomatų var-

du, p. Marijošui — menininkų vardu, p. Zadeikiui — lietuvių tremtinių Danijoje vardu, p. Bajorinui — studentų vardu, p. Simanavičiui — Toronto Liet. Bendr. vardu ir visiems gausiai nulydėjusiems velionies kūną į amžino poilsio vietą;

dėkojame KLB Toronto ALOK už surinkimą aukų laidotuviams, Liet. Kat. Mot. Sąjungai už piniginę auką vietoje vainiko, Eaton Co darbininkams lietuviams už piniginę auką ir užuojautą, dėkoju visiems, auksėjusiems per rinkliavą laidojimo išlaidoms padengti;

dėkojame taip pat visiems viešai ir asmeniškai reikšusiems užuojautas, lankiusiems velionies kūną pašarvotą ir per gyvenusiems mūsų skaudžią nelaimę.

Teatlygina visiems Aukščiausis.

Ada Dvarionienė, sūnus ir uošvė.

Švietimo reikalai Vokietijoje

AMERIKEIČIŲ ZONA

Kovo mėn 1 d. veikė šios mokyklos:

Gimnazijos: Muenchene, Memmingene, Augsburg, Schwabach — Gmuend (didžiausia). Kasdien didesniai skaitai žmonių išemigruojant ir mažinant stovyklų skaičių, lygiagrečiai mažėja ir pradžios mokyklų bei vaikų darželių skaičius stovyklose. Tikslų mokyklų kiekį sunku patikėti, nes vykstant nuolatiniams stovyklų perkėlimams bei mokytojų bei mokinių emigracijai mokyklų skaičius kas savaitę mažėja. Žinome tik, kad kiekvienoje didesnėje stovykloje pradžios mokyklos bei vaikų darželiai dar tebeegzistuoja.

Ivairios organizacijos ir IRO turi įsteigusios eilę mokyklų anglų kalbai ir amatams mokytis. Gaila, kad per mažai lietuvių įsijungia. O jose tikrai galėtų daug praktiškų dalykų pasimokyti. Amerikoje gyvendami turės mažiau laiko.

ANGLŲ ZONA

Čia labai skubiu tempu lietuvių švietimo įstaigos likviduojamos. IRO pareigūnų nusistatyta, nebojant tremtinių tautinių interesų, visas mokyklas perduoti vokiečių „Schulrat“ valdžiai, mokytojai paskiriami vokiečiai ir mokyti vien vokiečių kalba. Tik per didelį vargą tegalima iškovoti bent didesnės mokyklos po vieną kitą etatą lietuviški mokantiems mokytojams, kad jie galėtų bent pirmuosius skyrius mokyti lietuviškai, o vyresniesiems skyriams dėstyti lietuvininius dalykus. Nors priimtieji nuostatai ir draudžia skirstyti vaikus grupėmis, laikantis tautybės principų, bet, manoma, kad mokytojai, žinoma, tik ten kur mokyklų vadovybės bus sukalbamios, sugebės suorganizuoti darbą taip, kad ir gimtoji kalba nebūtų per daug nusikrausta. Charakteringa, kad šioje kovoje dėl lietuvių kalbos ir lietuvių mokytojų vokiečių pareigūnai yra dar daug sukalbamiesi, negu IRO ir DPACS pareigūnai.

Šiuo metu anglų zonoje dar tebeveikia 2 lietuviškos gimnazijos su apie 150 mokinių ir 14 etatinių mokytojų bei 8 neetatiniams, 5 pradžios mokyklos su

256 mokiniams ir 11 mokytojų ir 2 vaikų darželiai su 100 vaikų ir 2 auklėtojom. Turime vilties, kad, nors ir minėtoji mokyklų reforma palies ir šias likusias grynai lietuviškas mokyklas, tačiau bent dvi stovyklos — Wehnen ir Diepholz — kuriose gyvena didesni kiekiai lietuvių, galės išlaikyti tegul ir su vokiečių valdžia ir su jų naudai pakeistą programą. Gerai ir tai, kad turime keletą mokytojų pakankamai gerai mokančių vokiečių kalbą ir galinčių dirbti vokiečių mokytojų titulu. Dėl per mažo mokinių skaičiaus, atrodo, teks pasitenkinti tik viena gimnazija su internatu iš toliau atvykusiems mokiniams. Šiuo metu vyksta re-

gistracija mokinių, norinčių gimnaziją lankyti ir registracija mokytojų, kurie numato likti Vokietijoje. Visas rūpestis bus sudaryti lėšas mokinių internatui išlaikymui. Artimiausias uždavinys bus derybos su vokiečiais legalizuoti bet kokią mūsų švietimo priežiūros instituciją.

Uždarant lietuvių tautines mokyklas ir negaunant etatinių lietuvių mokytojų, kai kuriose vietovėse kuriamos nedidelės privačios mokyklėlės. Joms tenka dirbti sunkiausiose sąlygose, be patalpų, be vadovėlių, be lėšų. Mes stengsimės tokias mokyklėles ir jų pasiaukojančius mokytojus visais galimais būdais remti.

Švietimo reikalais tiesioginiai rūpinasi LTB (dabar persifonavusi) PLB).

Recenzijos

Tėvynės Sargas, 1949 m., II tomas, 2-3 (6-7) Nr., 192 psl.

Tremties gyvenimo lietuviškos visuomenės ideologinė ir politinė diferenciacija reikšėsi ne tik pačiame gyvenime, bet ir spaudoje. Tai visai natūralus reiškinys. Kas turi daugiau intelektualinių pajėgų, visokių sąlygose sugeba rasti priemonių ir savajai minčiai populiarinti bei savajai ideologijai ginti. Iš lietuviškų politinių susigrupavimų šiuo atžvilgiu visus prašoko krikščionys demokratai, sugebėję išleisti jau antrą tomo savojo organo, kurio dvigubą 2-3 sąsiuvinį čia minime.

Tiek anksčiau pasirodžiusieji sąsiuviniai, tiek šis betgi nėra koks krikščionių demokratų partijos biuletenis, užpildytas oficialia organizacine medžiaga. Jis stengiasi atstovauti visų katalikiškų visuomeninę mintį, prieidamas prie jos iš lietuviško šono. Tuo būdu kiekviename „TS“ numeryje randame daug rimtų principinių straipsnių ir kuo mažesnia organizacijos reikalų, nes veikiamųjų partijos padalinių ištikrųjų tremtyje nebuvo ir nėra. Yra tik žmonės ir centras, kuris tą žurnalą ir leidžia.

Kalbamosis leidinys pradamas kun. V. Bagdonavičiaus straipsniu, skirtu paminėti J.E. arkiv. J. Skvirecko dvigubą jubiliejų (50 m. kunigystės ir 30 m. vyskupavimo) — Visuomeninis

vyskupo pobūdis. Toliau spausdinamas J. Vaškių aktualus strp. — Lietuviybė, asmenybė ir kunigas. Toliau seka: E. Duthoit Laisvė ir bendrasis geris; XXX, Nacionalizacija ar korporacija; XXX, Tarp suvalstybinio ir monopolinio kapitalizmo; F. N. Krikščionybė ir politika.

Šių rimtų principinių straipsnių, užimančių net 83 psl., laikraštinėje recenzijoje aptarti neįmanoma. Kam rūpi katalikiškoji visuomeninė doktrina juos pats skaitys.

Skyriuje „Ryškioji vaizdai“ yra vien lietuviška medžiaga, įdomi kiekvienam lietuviui, norinčiam geriau perprasti mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo reiškinys. Taip čia K. J. Meškauskas pateikia prisiminimų pluoštelį apie arkiv. Skvirecką; F. Bus rašo apie žinomą mūsų teologą ir pasaulinio vardo hierarchą J.E. arkiv. Pr. Būčį, taip pat atšventusį 50 m. kunigystės jubiliejų (86-94 psl.); K. Ališauskas rašo apie pulk. J. Laurinaitį, mirusį 1947 m. (95-100 psl.).

Skyr. „Bažnyčia ir religija“ Pagirensis rašo „Komunizmo pasmerkimas“ (101-106 psl.). Skyr. „Ivairenybės“: von Ebert Munzer, Komunistų Manifestas 100 metų perspektyvoje (107-110), H. F., Bolševizmas ir nacionalizmas; Krikščioniškos tikros teisiniai pagrindai; Vedybos ar persikėlimas.

Skyr. „Tėvynės“ perspaus-

VLADA PROSCIŪNAITIS

TREMTINIO DAINA

Pavasarijant kalnų pašlaitėms mes tylūs vaikštom širdim tuščia, tik atminimų liepsnelės kaitrios nutiesia tiltus nuo ten į čia.

Baltais balandžiais svajonės grįžta ir glosa kryžių gimtam kieme, kada dar sesės laimingai krykštė ir kėlė brolių širdim ramiai;

Kur varpo aidas dirvonais plaukė, kvėpėjo rytą jauni beržai, kur lauknešėlių mamos dar laukė savo sodyboj savo vaikai.

Aruodė glaudės prie grūdo grūdas, jaunystėj šaukė širdis širdies, — per nakt merginos į margą rūbą raštus svajonių margų sudės...

Baltais balandžiais svajonės grįžta ir klauso — girgžda kieme svirtis, tik sesės juoką seniai užmiršo, ir brolis niekad pareit nedrįs.

Sesuo užvožė krautinę skrynią ir žino — niekad jos nedarys: kol dega kraujui liepsna kautynių, švelniai nešaukia širdies širdies.

Ir dreba rankoj mamos ražančius, ir virpa lūpos ta pat malda — kad tik ryt rytą miestelio aikštėj sūnauš negyvo nerastų dar.

Pavasarijant kalnų pašlaitėms mes tylūs vaikštom širdim tuščia, tik atminimų liepsnelės kaitrios nutiesia tiltus nuo ten į čia...

1950 m. Velykos Vokietijoje.

dinta iš Draugijos, 1907, kun. J. Tumo Lietuvių Krikšč. dem. aikimas (118-124); Liet. Krikšč. dem. susivienijimo programos projektas (125-132); Liet. Kr. d. partijos programa (1925 m., 133-136 psl.); Liet. Kr. d. p. statutas (137-140); Liet. Darbo Federacija (140-142); kan. M. Vaitkus, Žemės reforma beldžiasi (iš atsiminimų, 143-157); M. Draugelytė - Galdikienė, Moterys ir Kr. demokratai (158-160); L. Patvara, Antroji valstybės konstitucija ir jos uždaviniai (konferencijos 30 m. sukakčiai, 161-181). Pagaliau skyriuje „Knygos“ randame kelias recenzijas.

Taigi žurnolas gana turtingas ir įvairus, o kai kurie straipsniai ir daug naujų dalykų, dar niekieno nekelto atidengia. Jei kam gali būti svetimi doktrinaliniai straipsniai, tai pav., kam. Vaitkaus atviras nupasakojimas, kaip laikėsi anais laikais žemės reformos atžvilgiu mūsų

teologai ir hierarchai, vargu ar galėtų ko nedominti.

Ar ir kada pasirodys sekantis „TS“ tomelis, sunku spėti, nes tremtiniam išsiblaškius sąlygoms Vokietijoje smarkiai pablogėjo, bet šiuo daug gas tikrai pasidžiaugs.

Beje, Kanadoje jis platinamas Toronto ir Hamiltono spaudo kioskuose. G.

Sv. Pranciškaus Varpelis

J.E. vysk. Vincentas Brizgys, atsižvelgdamas, kad „Sv. Pranciškaus Varpelis“ yra labai paplitęs lietuvių išsivijoje, parašė jam ilgą seriją įdomių straipsnių apie moterystę ir šeimą, kurie jau pradėti spausdinti kovo mėn. numeryje.

„Sv. Pranciškaus Varpelis“ yra religinio — patriotinio pobūdžio mėnesinis laikraštis, leidžiamas Tėvų Pranciškonų, Kennebunk Port, Maine, USA.

Mūsų uždaviniai ir pareigos

(Atkelta iš 1 psl.)

talas gerai žinojo visą krikščionijai pavojų, bet žinojo ir atsparos sekmingą priemonę — tarpusavio meilę — solidarumą. Meilė tautinis solidarumas ir mums tos pačios reikšmės, kaip ir apaštalių laikais turėjo. Tautinis solidarumas yra lietuvių tautos naikinimo planą. Visomis tat pajėgomis ji ugdytina, kaip rūtelė mergelių darželyje.

Amerikeičiai įsistigę kraujo bankų. Mums reikalinga prisistiegti lietuviškų galvų ir lietuviškų sąžinių bankų. Bendromis jėgomis turime remti ir palaikyti visi vieną, o vienas visus. Visi už vieną, vienas už visus — tai mūsų oibalsis, tai mūsų kelrodis. Kai apsidė viena mūsų tautietį skurdas, ne darbo vargas — tai mūsų skurdas ir vargas. Jį privalom gelbėti iš jo, kaip kad karve gelbėtumėm. Kuris mūsų brolių lietuvių pakliūva į moralinius pavojus ar į nuolatinę nelaimę — tai mūsų pavojus ir nelaimė. Turime panaudoti visas priemones tą mūsų brolių iš tų pavojų išgelbėti. Labdaro veikla, moralinė globa, įkurdinimo draugijos ir tt. ir tt. — tai tie lietuviškų galvų ir sąžinių bankai Gal nieks mūsų pirmiau ir galvoti negalvojo apie tokius nutautimo pavojus.

Baisi yra emigracinė bacila. Ji prikimba prie išsivio, taip kaip kandis nepastebimai ir neįjuntamai. Viena pirmųjų ir būdingųjų — nesutikimas, susikaldymas, barniai, tarpusavės intrigos, šmeižimai, Susiskaldom, susisilpninam, o gyvenimas lengvai, kaip patęsusisų rykštukė laužo ir į mėslyną metta. Jau dabar ta liga lietuvių serga. Ir jos vaisiai gausūs. Dėl jų rimtai reikalinga susirūpinti. Tai pasidavimo pradžia. Mes gi esame kariai. Mums krras dar nepasibaigė. Mes dar stovime fronte. Mes privalome laikyti. Ko mes nesutinkame? Dėl ko kovojame? Ne liuksuso laikus gyvename. Mūsų laikais tai kenksmingiausia tautai prabanga. Nebūkime savižudžiai.

Mūsų broliai pasilikę savo žemėlėje tebūnie mums pavyzdys. Jokia žemiškoji gyvybė jiems nėra aukščiausia tėvynės laisvės, garbės ir gerovės —

net kraujas, net gyvybė. Pagalvokime gerai ar tuo keltu einame. Juk grįšime kada į tėvynę. Ji mus paklaus, ką mes jos laisvei davėm, ko jos gerovei išsivadėjom ir paaukojom? Ar surasim atsakymą? Artinasi baisioji birželio keturioliktoji. Bolševikai tą dieną pradėjo vykdyti savo pragarišką lietuvių tautos naikimo planą. Jo vykdyti nenustojo ir ligi šios dienos ir vykdys tol, kol Lietuva bus jų rankose. Čia visa mūsų gyvenimo tragika. Mes atsakėm jiems tautinio solidarumo šūkiu — kuris realybėje vadinsis Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Šiais metais birželio keturioliktoji sutampa su Pasaulio Bendrovės organizavimo švente.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė turi virsti ta didžiaja lietuvių galybe, kuri padės išlaikyti tremtiniuose ir išsiviuose lietuviybę ir padės greičiau išsivaduoti mums laisvę laimėti. Vienas frontas ir viena viidvybė kaip visur daroma sunkių karų metu. Nedelsdami ir netrukdydami to fronto organizavimą turime greičiausiai baigti. To laukia tėvynė, to laukia ir mūsų tautos aukščiausi interesai. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė tai mūsų aukščiausias dienos uždavinys.

Aš, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto varlu sveikinu visus brolius lietuvius, išmėtytus po visą pasaulį ir linkiu visomis jėgomis ir visomis savo galiomis įsijungti į Lietuvos laisvinimo darbą, ir kovoti iki laimėjimo, kad greičiau susitiktumėm ten, kur broliai artojai lietuviškai šneka, kur nebeskamba Birutės daina, nes jos vietą užėmė skaudi aimana ir rauda veržiasi iš sugeltos lietuviškos širdies. Aš tap pat sveikinu ir brolius, seses anoj pusėj geležinės uždangos ir galiu neklysdamas pranešti, kad mes visi stebimės jūsų didvyriška tėvynės meile ir jūsų solidarumu, ir prieš vis lenkiam su didele pagarba ir didžiavimusi savo suvargusias galvas. Mes iškilmingai prizadame kad savo pastangas laisvinti tėvynę iš žvėriško bolševiko padidinsime ligi aukščiausio laipsnio, kiek mums jėgos pakels, kad greičiau lietuviškoje šventoj žemelėj susitikę vieni kitiem galėtume ištieti broliškas rankas. — Lygius nuopelnus tėvynėi laisvinti konstatuoti ir bendromis jėgomis stoti tėvynės gruvėjus atstatyti ir jos žaizdas gydyti.

Dievas duotų, kad greičiau ta laimingoji susitikimo valanda ateitų!

O kritusiems už tėvynę, Viešpatie, amžiną atilsį suteik!

Naujai nuoties Stalino laureatas

Stalino premijų komitetas literatūros ir meno 1949 m. premijų buvo paskyręs G. Guseinovui už knygą „Iš Azarbel-džano visuomeninės ir filosofinės minties istorijos XIX a.“. Gegužės 14 d. „Izvestijos“ praneša, kad Guseinovas knygoje prasilenkiama su Markso ir Engelso pasisakymais apie kalniečių laikyseną Rusijos ir Anglijos varlybose dėl Turkijos. Dėl to tai premijos paskyrimas buvęs klaida ir ji atšaukta. Bloga mokslininkams, nepastebėjusiems bolševikinio šventraščio sakinėlio. Gerai, kad dar tai nebuvo prieštaravimas Stalino žodžiams. Būtų jau nematę saulės vargšelis.

REDAKCIJAI PRISIŪSTA

Balys Rukša, Žemės ramkose, poezija, Toronto, Canada, iliustravo dail. J. Bakis, 80 psl.

— Ak! Negaliu žiūrėti, — ilganosis gardžiudamasis čiulplėlėjo liežuviu.

Juodasis tipas nusižvengė ir ant savo didelio ūgio prašiepė snukį:

— Tokią kur miške pasigavus...

Kelias, žinoma, buvo atokiai, ir gerai, kad bent ji to negirdėjo. Koks neapkenčiamas ir šlykštus gali būti žmogus! Į tokį žiūrėdamas atsimeni urvinio žmogaus laikus. Jis nežinia ką tam ilganosiui padarytų, jeigu amas kada paliestų Agę...

Zali žali gailiai, stauručiais, kaip liežuveliai, lapeliais. Ūsuoti ožkabazdžiai. Smulkutės, lyg žaliai išsiuvinėtos, samanelės. Jaunučiuose alksniuose lietus lašeliai čia vien nuriėda, čia kiti susilaikę būna. Nuriėdančiuose akimirksnį pasimato subtilėjimai.

— Geras tas žmogus, kurs šitą valtį čia paliko, — pasako jis.

— Kažin, — ir jis mato, kaip Agės dantys švyti tarp avietinių lūpų.

Lietus nūsėda.

Vaivorykštė sklendena ties pat viršūnėmis. Prasikerta vėl dangus, ledų žydruojs, apšviestas už debesio dar nematomos saulės.

Ag, kvepia miškais!

Lašai ant lapų vos beįsilaiko. O dega, o blizga.

Tylu.

Nesujuda nė vienas lapelis.

Ir ties senu šilu, ir ties upė — pakvatusiai tylu.

Ji puiki, pašėlus, pagalvoja nuo kranto žiūrėdamas, kaip Agė upėje plaukioja.

Vai gera miela po praėjusios perkūnijos būti sename miške prie upės, iš kažin kur atsiliejamčios, kažin kur nutekamčios.

Staiga jis pamato, kad nuo antrojo kranto iš pakrūmės pradėjo kažkas teliuskintis. Žvėrelis ne žvėrelis, o jei būtų žuvis, tai tik trumpai iššoktų, o nesitiliuskentų vis vandens paviršui. Ir ilgumas daug ilgesnis, negu žuvis galėtų išnešti.

— Age, plauk čia — susunka.

— Kodėl?

— Greit grįžk atgal, — rėkia, vis labiau įtikėdamas, kad ten gyvatė.

— Kas?

— Tenai gyvatė atplaukia, — rodo jis.

— Kur?

— Ten.

— Aa.

— Skubėk. Atplaukia tiesiai čia.

— Aš jį tuoj pagausiu.

— Age!

— Tau manęs gaila? — ji klausia iš upės pro juoką.

— Na, žinoma.

— Labai gaila?

— Labai.

— Tik labai, ar labai labai labai?

— 33 kartus labai.

— Tai tu myli mane?

— Ji vis artėja. Pavėluosi.

— Myli mane?

— Ne.

— Ka?

— Nė trupučiu.

— Tai man nēr jau gyvenimo. Plaukiu mirties pastikti.

Sudiel

Ir ji iš tikrųjų metasi priešpriešais į atplaukiančią gyvatę. Nejaugi tai nėra sapnas? O jeigu tai ne sapnas, ši mergaitė, aišku, pamiršo. Tas vaizdas taip užgriuvo, taip apstulbino, kad iš galvos mintis, tarytum, sturblu išsiurbė: nesumoja nė ką turėtų daryti. Kulminacinis baisumo momentas bus tada, kai jos upėj sustiks; o tas momentas vis artėja ir nėra toli.

— Age, sugrįžk, myliu.

— Mane?

— Tave.

— Labai?

— Labai.

— Tik labai, ar labai labai labai?

— Labai labai labai.

Ant žalsvo vandens nuskamba jos juokas.

Tuo tarpu gyvatė užlaužia savo kryptį ir pradeda įstrizaitolintis atgal į aną savo kryptį.

Nuodų ir neapykantos gyvis meilės žodžių išsigando, — šaukia juokdamosi ir plaukia atgal į krantą.

Įtempimas atslūgsta. Tačiau šis atsitikimas tiek sukrėtė, kad pasijunta apimtas silpnumo. Bruko nuo šakelės spyglius.

Agė išlipa iš upės ir atsėdė ant akmens priešais vėl kaitinančią saulę.

— Ateik. Čia gera vieta, — šaukia jinai.

Jis akimis seka margą peteliškę ir tyli. „Tikra laukinė dvasia“, galvoja apie Agę. Nėra ant jos supykęs nė nuliūdęs, o tik nudooda, kad širdis užgauta. Nenusileidžia jai ir žiūri į upę: žalsvam vandenyi, tarytum veidrodyi, spindi blizga saulės atšvaitai.

— Ar indėno vėlė nori ten dabar žiūrėti antrojo upės pusėj? Jie numirėlius valtim periria į antrojo krantą ir ten užkasę sulygina žemę, kad neliktų jokio ženklo. Pyksti? — juokiasi ir, atsikėlus nuo akmens, ateina. — Koks rimtas! Bet būni gražesnis, kai linksmas.

— Ačiū, — vis dar neišsuduoda ir žiūri tolyn per upę.

— Nebūna žymu raukšlelių. Būni jaunesnis.

— Su tokia draugaudamas gali visai be laiko pražilti, — priekaištuoja jis.

— Labai įdomu, kaip atrodysi žilas, — erzina: toks jos būdas jam kaip tik labai patinka. — Kai paskui rasim, aš baltais žiedeliais apkaisysiu tavo plaukus: būsi toks, kaip žilas.

— Tokia man nepatinki, — nusisuka.

— „Age, sugrįžk, myliu“, — pakartoja jo žodžius, likusi už nugaros.

— Nė kiek.

— „Labai“, — šnabžda ji beveik į pat jo ausį.

— Nė trupučio.

— „Labai labai labai“, — šnabžda ji, ir jis junta, kaip į nugarą atsiremia jos abi krūtys.

— Tai pasakiau iš prievartos, — jis užsigeria staigiai atsigrėždamas.

Pasitaiko jos linksmos akys visai prie pat jo veido. Tarp šypsančių avietinių lūpų švyteli baltitėlyčiai dantys. Ji dar nespėjo atitraukti rankų, o jam atsigrėžiant neteko atramos ir pasviro į priekį, akimirkliai į krūtinę atsiremama krūtimis. Užlietas svaigulio, kietai griebia į ją prie savęs, ir žaibo greitumu atrado jos, nespėjusias net nė trupučiuo pasipriešinti, lūpas.

(Bus daugiau)

Kanados žinios

Imigracijos klausimas parlamente

Birželio 13 d. D. Croll griežtai kritiko vyriausybės imigracijos politiką ir naujojo imigracijos ministerio programinę deklaraciją. Esą, jau 30 m. Kanada neturi imigracinės politikos. Australija kasmet įsileidžianti 200.000 imigrantų. Kodėl Kanada negalinti įsileisti 250.000, vietoj dabar įsileidžiamų 95.000 per metus? Norinčių Kanadon vyksti esą pakankamai. Bet, nesulaukiami įsileidimo, jie išvyksta į kitas šalis.

Premjero atlyginimas

Kanados senatė birželio 14 d. buvo diskutuojamas ministro pirmininko rezidencijos klausimas. Kol jau pereinamųjų metų numatyta oficiali rezidencija nepaaukšta, premjeras nori gyventi savo asmeniškoje rūmuose. Buvo pasiūlyta, kad premjero rezidencijos nuomai metams būtų paskirta \$5000, kuriuos gautų St. Laurent. Senatoriai pakėlė triukšmą, kad valstybės galva yra per prastai išlaikomas. Jis algos tegauš per metus \$23.000. Vienas senatorius reikalavo, kad valstybės galvos išlaikymui būtų skiriama bent \$100.000. Nes toks Bank of Canada galva gaunęs dvigubai, o geležinkelio bendrovės CNR prezidentas net trigubai tiek kaip premjeras.

Maži kontingentai bekonos

Pagal Anglijos — Kanados susitarimą nustatyta 60 mil. svarų bekonos kontingentas pirmam metų ketvirčiui. Dėl to yra labai nepatenkinti Kanados fermeriai. Jie sako gali dvigubai daugiau parduoti. Vedamos tolimesnės derybos, kad būtų padidinti bekonos kontingentai. Birželio 13 d. žemės ūkio min. Gardiner parlamente pranešė, kad, kol bus supirkta 60.000.000 svarų, už kiaulieną bus mokama 32,5 centų. Tuo tarpu, kad išpildytų sutartį su D. Britanija, vyriausybė tegalėjusi supirkti vos 13 mil. svarų, t.y. mažiau 25%. Šioje operacijoje vyriausybė netenka po 3,5 centų nuo kiekvieno svaro, nes D. Britanijai bekoną parduoda vos po 9 centus.

— OTTAWA. — Statistikos biūro duomenimis elektra naudojami 86% visų Kanados namų, o radio turi apie 93% visų gyventojų.

— OTTAWA. — Senatvės pensijų komisija išskėlė naują mintį, kad nuo 65 m. pensija būtų mokama tik tame atveju, jei gydytojų komisija konstatuos netinkamumą darbui, o tikroji senatvės pensija būtų mokama nuo 70 m., nežiūrint sveikatos padėties.

Kanada ir Čekoslovakija

Toronto mugėje dalyvavama, Čekoslovakija atkreipė į save akis ne tik pirklių, bet ir plačios visuomenės. Kaip jau mūsų pranešta, jų skyriaus mugės katalogas iššaukė reikšmą net Ottawos parlamente. Mat, ten, kalbant apie Čekoslovakijos ūkio augimą, pasakojama, kaip prez. Gottvaldas buvęs išrinktas laisvų rinkimų 1948 m., nors visas pasaulis žino, kad jis valdžią užgrobė komunistų perversmo keliu; kalbama apie "reakcinių" pajėgų pastangas sugriauti Čekoslovakijos gerbūvį ir t. t. Dabar iškeliami jau rimtesni dalykai. Čekoslovakija yra vienintelis kraštas iš satelitinų valstybių, kuris priklausso Genevos ūkinio susitarimo. Jis turi teisės eksportuoti savo prekes į kitų susitarimo partnerių kraštus produkcijos savikams. Tuo pagrindu Čekoslovakija

Nuo laimėtų premijų mokesčiai nemokami

Gegužės 27 d. Income Tax Appeal Board Ottawoje, pasiskelbė, kad rungtybėse varžovų laimėtos premijų sumos pajamų mokesčiais neapdedamos, nes tai pramogavimas, bet ne biznio pajamos. Sprendimas padarytas apeliavus vienam Albertos ūkininkui, kuris 1941-47 metų laikotarpyje buvo laimėjęs \$17.863. Beabejo šis išaiškinimas galios ir kitiems panašioms atvejams.

Suimta žudikė

Quebece birželio 14 d. suimta Mrs. Arthur Pitre, kuri pereinamųjų rugsėjo 9 d. lėktuve padėjo bombą, kuriai sproguos žuvo 23 asmenys. Juvelyras Guay, kuris norėjo tuo būdu nužudyti savo gerai apdraustą žmoną ir paėmęs draudimo sumą vesti jauną restoraną padavėją, nušautas pakarti jau sausio 12 d., bet sprendimo vykdymas atidėtas iki birželio 23 d. Jis buvo laikomas gyvas norint išaiškinti kitus jo bendradarbius.

Nedarbo draudimas

Darbo viceministeris Mac Namara pareiškė, kad per 1949 m. nedarbo draudimo šalpos išmokėta \$85.000.000, o įstaigos administravimas kainavęs 20 tūkstančių dolerių. Šiuo metu bedarbių skaičius per dvi savaites nukritęs nuo 400.000 iki 367.000. Laikama, kad bedarbių skaičius dar vis mažės.

Taigi, ginkluoti ir ginkluoti

Kalbėdamas Dallas, Texase, birželio 13 d. Achesonas pabrėžė, kad JAV savo ramybės negali apdrausti nei izoliacija nei preventyvinio karu, bet tik stiprindama laisvojo pasaulio pajėgumą. Reikės kuo arčiau bendrauti su Atlanto Sąjunga, stiprinti ją ir patiems būti pajėgiems. Dėl Trygve Lie siūlomų derybų Achesonas pasakė, kad pirmoji sąlyga esanti, būti tikriems, kad tokiose derybose bus pasiekta rezultatai.

Naikina praeities paminklus

Čekoslovakų komunistai nusipelnusių valstybės vyrų taip nedergia, kaip, pav., Lietuvoje ar kit. okupuotose kraštuose. Tačiau komunistų partijos vykdomojo komiteto balandžio 22 d. nutarimu yra pašalinami visų respublikos kūrėjų — Masariko, Stefaniko ir Benešo — paminklai visame krašte. Panaukinami taip pat jų vardai gatvių, mokyklų, institutų pavadinimuose ir pan.

1949 m. į Kanadą importavo už \$6.401.000, o pati čia pirkto vos už \$3.040.000, tad pelnė \$3.371.000. Ji Kanadoje pirkto sintetinės gumos, kailių, odos, nugriebto pieno, vario, penicilino ir kt. vaistų. Per pastarąją mugę ji pardavė prekių už 5 milijonus dolerių. Daugiausia ji importuoja batų, kurių savikainą komunistinė vyriausybė nustatė vos 87 centus porai, nors vien medžiaga kainuoja \$1.98. Atseit amoji kaina yra aiškiai dumpingui nustatyta. Čekoslovakija, kur darbo sąvaidė dabar yra 60 val., o darbininkas per savaitę uždirba ne daugiau 1000 kronų, batų pora ištikrųjų nedaug kainuoja, nes už \$1 ten mokama daugiau kaip 1000 kronų. Tuo tarpu eksportuodami jie pelnosi, nes pagal 1945 m. sutartį atsisakant už \$1 skaitoma tik 50 kronų.

Atlygina Japonams

Kanados vyriausybė karo metu deportuotiems japonams už nuostolius sumokėjo \$1.222-829, nors pretenzijų buvo dvigubai daugiau. Ir, žinoma, apmokėti ne visi nuostoliai, bet tik tam tikras procentas, nustatytas komisijos. Pav., už žemę sumokėta vos 10% vertės.

Vestuvinės dovanos nemultuojamos

Kanados finansų ministerijos paskelbtame šių metų biudžete numatyta, kad nuotakoms siunčiamos arba jų įsivežamos vestuvinės dovanos yra atleidžiamos nuo miltų.

Potvynio nuostoliai

Apskaičiavus Red River upės potvynio padarytus nuostolius pasirodė, kad jų ne taip daug, kaip buvo laukta. Ir daugiausia nukentėjo St. Vital, kur nuostoliai siekia arti 9 mil. dol., Winnipeg miesto nuostoliai 5.540.000, Fort Garry — per 2 mil. dol. Kariuomenė iš miesto jau išvyko. Valomos miesto gatvės.

— WINNIPEGAS. — Potvynio fondas jau turi surinkęs daugiau 4 milijonų dolerių. Pastarosiomis dienomis stambiausias sumas paaukojo: Montreal Daily Star leidėjas Mc Connell 50 tūkstančių dol., draudimo bendrovė Sun — 25 tūkst. dol., Toronto arkivysk. Mc Guigan 15 tūkst. dolerių.

— MONTREALIS. — British and Foreign Bible Society in Canada nutarė išleisti bibliją ukrainiečių kalba ir skiria tam 1 mil. dolerių.

Britų pasaulio spaudos unija

Imperijos subrežimas pripažintas ir Ottawoje vykstančios buv. Imperijos spaudos Unijos kongreso, kuris savo vardą pakeitė į Br. Commonwealth Press Union. Kongresas dalyvauja 15 krašty atstovai. Nutarimas priimtas vienbalsiai.

Sumažino pensijas

Valdžios pensijos Kanadoje buvo mokamos visiems vienišams, nežiūrint ar kas yra pasituris ar nieko neturi. Nuo dabar yra apskaičiuojamos pensininko pajamos ir pagal jas (pav. nuomą gaunamą iš namų) nustatoma atitinkama pensija. Dėl to, daugelis pensininkų gegužės mėn. pensijas gavo labai sumažintas — vietoje kelių dešimtų, dažnas vos kelis dolerius.

— OTTAWA. — Parlamentas birželio 14 d. ratifikavo Ontario provincijos sutartį su JAV dėl Niagaros krioklio vandenių išnaudojimo.

THESSALON. — Šiaurės Ontario sričiai skiria didžiulę vandens jėgainę, kainavusią 17 mil. dolerių, 56.000 arklio jėgų pajėgumo, atidaryta birželio 14 d.

— WINDSOR. — Birželio 10 d. čia pralėkė audra, paliesdama rytinę miesto dalį ir paėžė. Nuostolių padaryta už \$200.000. Du žmonės sužeisti.

— OTTAWA. — V. Vokietijos vyriausybė paprašė Kanadą įsileisti bent pusę milijono vokiečių, tremtinių iš Rytų Vokietijos.

Sovietai ruošia dumpingą

Kaip pranešama iš kompetentingų šiuosnų Vak. Vokietijoje, tarp Vokietijos ir Čekoslovakijos vyksta prekybinės derybos \$75.000.000 apimties. Čekoslovakija įveš vien maisto už \$40.000.000. O tas maistas, daugiausia grūdai, esąs iš Sovietų Rusijos. Per Čekoslovakiją Sovietų Rusija esanti nusištačiusi į pasaulio rinką išnešti 20 milijonų tonų (680 mil. bušelių) kviečių labai pigia kaina. Paskutiniu metu Sovietų Sąjunga į JAV įvežė laikraštinių popierių po \$70 toną, kai Kanadoje tonos kaina yra \$36, o JAV net \$100.

Kliudo klausytis radio

Rytų Vokietijoje ir Vengrijoje komunistinės valdžios ėmėsi naujų žygių trukdyti klausymą vakarų pasaulio radio stočių. Vengrijoje įsakyta klausytis tik vengrų ir rusų radio programų, pradėta taip pat gaminti "liaudies priimtuvai", kuriais kitų stočių visai negalima sugauti. Panašius priemonių ėmėsi ir komunistinė Kinija.

— BERLYNAS. — Visiems

buvo didelis netikėtumas, kai Reuterio įstaigos Berlyne šefas John Peet birželio 12 d. atsisakė savo posto ir persikraustė į Rytų Berlyną, kur žada dirbti G. Eisler propagandos aparate. Tai ypač įdomu, kad Peet niekad nebuvo pasireiškęs kaip komunistų simpatikas. Priežastis, kai kas gal ir žino, bet jos neskelbiamos.

Iš "šaltojo karo" zonų

Šeši JAV ambasadoriai iš svarbiausių "šaltojo karo" zonų kreipėsi į kongresą, prašydami patvirtinti 1.222.500 dolerių paskolos programą kovai prieš komunizmą sekantiems metams. Jie atstovauja JAV postuose kur raudonasis pavojus itin ryškus, būten: Graikija, Turkija, Iranas, Koreja, Filipinai ir Anglija.

Kom. pasaulio vidaus kovos

(Tęsinys iš praeito Nr.)

Maskva nebelaukia

Pirmiausia reikėjo susitvarkyti su Vengrija. MVD pasirodė visiškai tobula ir pajėgi. Pradžioje mažesniųjų pareigūnų areštai rodė, kad žvalgyba veikia pagal tiksliausią planą. Kardino Mindszenty bylos metu areštai jau buvo daromi aukštesnėse sferose. Pagaliau atėjo eilė ir tautinių komunistų viršūnėms su Laszlo Rajk priešininkais. Jie buvo teisiami kaip Vakarų imperializmo agentai.

Rajk — lengva, intensyvi figūra, bet stiprus ir drąsus vyras, kuris jau ne nuo aprašomo laiko baimino Politbiūrą. Jis nebuvo senas kovotojas, bet vienas iš jaunosios kartos komunistų vadų, kurie tan judėjimui įsitraukė kopdami per 30 savo amžiaus metų. Nebūdami sofistai, jie buvo akli fanatikai. Įstoję į partiją 1930 m., jis tam darbui buvo tiek pasiūlytas, kad apsiimdavo atlikti kiekvieną uždavinį, rizikuodamas net savo gyvybe. 1932 m. pagautas su atsišaukimais, policijos buvo tiek sumuštas, kad veido sužalojimai liko visam amžiui. Kovodamas Ispanijoje, respublikonų eilėse tris kartus buvo sužeistas. Du metus išbuvo internuotas Prancūzijoje, po to grįžo tėvynėn ir vėl pateko kalėjimui. Kuomet iš Maskvos atvyko Matyas Rakosi su geroku būriu surusėjusių vengrų užimti išlaisvintos Ven-

grijos valdžios, Rajk buvo atverstas kalėjime. Šis sumuštas ir sužalotas idealistas, pradžioje nebuvo net atpažintas ir tik vėliau, savo populiarumo dėka, atgavo tikrąjį vardą. Rakosi, beveik neturėdamas iš ko pasirinkti, šiam, net Maskvos nemačiusiam tėvynainiui, pavedė svarbiausią krašto postą: policiją ir vidaus reikalų ministrą.

Liaudies teisme kaltinamas išdavimu, Rajk žinojo, kad gintis būtų bergždžias dalykas. Paskutinėje apsigynimo kalboje, jis griežtai pameigė savo ankstyvesnius prisipažinimus, bet pakartojo, kad buvęs politinėje sąjungoje su Tito, kuri "buvo remiama Amerikos imperialistų". Rajk žinojo, kad paskutinis išsireiškimas vaka riečiams atrodys keistokas, bet jis norėjo, būti suprastas Rytų Europos komunistų. Rajk politinio testamento šapirografuotos kopijos ir dabar gyvat eina iš rankų į rankas, o ten pat pridėjame paaiškinime sakoma, kad tautų išlaisvinimas iš Maskvos jungo turįs eiti su Tito ir galiausiai su Vakarų pagalba.

Pagal Politbiūro tvarką, buvo Bulgarijos eilė. Sena GPU partitės teigia, kad bet kokią pasikėsinimą gali ir kvailys atlikti, bet pavaizduoti tikrai mirčiai reikalinga menininko. Atėjus Dimitrovo eilei, Politbiūras įkinė geriausius tos rūšies specialistus...

Dimitrovas likviduojamas

1949 m., vieng balandžio mėn. dieną, Dimitrovo rūmus Sofijoje, atvyko rusų delegacija, kurią sudarė daktarai ir samitarai. Svečiai įtėlė Politbiūro dokumentus, pasakė, kad draugas Malenkovas yra labai susirūpinęs bulgaro veterano sveikata ir šia proga siūsdamas nuoširdžiausius sveikinimus, kviečia atvykti poilsui į Sovietų Sąją. Ir visai neklusdydami Dimitrovo aiškinimų, kad čia pat Bulgarijoje yra gerų poilsio vietų, įsidedo į jį laukiančių mašinų ir sėkmingai išvažiavo. Po kelių dienų pagrobta Dimitrovas buvo patalpintas netoli Maskvos, ramioje Barvikos kaimelio sanatorijoje ir apsuptys ginkluota MVD sargyba. Praėjus keletai savaičių, Maskvos laikraščiai apgailestaudami pranešė, kad Dimitrovas serga šlapimo organų sutrikimu. Pradėjus dar keturioms savaitėms, jis buvo miręs. Pats Stalinas ir Europos komunistiniai vadai, atiduodami paskutinę pagarbą, pasikeisdami stovėjo prie išbalzamuoto, pašarvoto Dimitrovo kūno. Po penkių dienų, juodai ir raudonai padengtas kartas buvo pergabentas į Sofiją.

Valymai Bulgarijoje

Tuo svarbiausias MVD darbas Bulgarijoje buvo baigtas. Tolimesnio tvarkymo darbus perėmė liaudies teismas. Tuo pat prasidėjo aukštųjų partijos pareigūnų areštai, tuo labiau buvusių Dimitrovo ir Kostovo simpatikų. Kostovas, apkaltintas nedraugiškumu ir nenuoširdumu Sovietų Sągai, buvo sumintas vienas iš pirmųjų. Tardymų metu, bulgarų policija ir Sovietų patarėjai per išstus šešis mėnesius bergždžiai reikalavo jį prisipažinti prie kaltės. Niekas nepadarant, vyriausiasis liaudies gynėjas Parmatarov buvo iššauktas atvykti į partijos būstinę. Čia jam buvo paaiškinta, kad jau pakankamai gražaus laiko prabėgo ir bent kokiomis priemonėmis prisipažinimas turi būti išgautas. Gavęs naujas instrukcijas, Parmatarovas išėjo gatvėn, šoko po važiuojančiu tramvajumi ir buvo užmuštas.

(Bus daugiau)

— LIMA. — Perų vyriausybė pranešė birželio 14 d., kad pietinėse srityse prasidėjęs sukilimas likviduotas. Sukilimą surengė uždraustoji Aprista partija ir komunistai, o jam vadovavęs Fr. J. Mostajo, kuris esąs opozicijos kandidatas į viceprezidento vietą per liepos 2 d. rinkimus. Iš Bolivijos pranešama, kad kovos tarp kariuomenės bei policijos ir civilių vyksta gana griežtos.

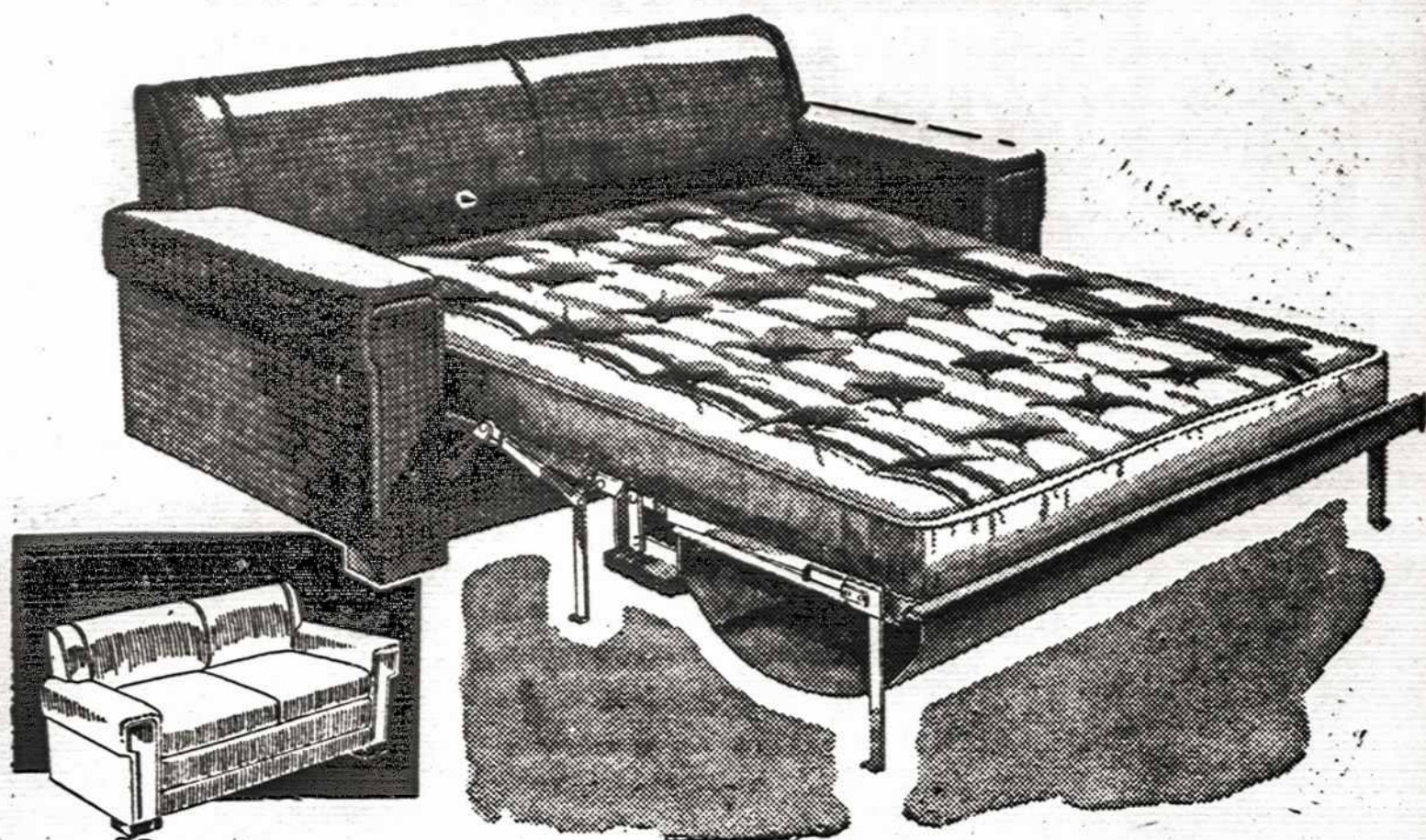
Priešingi Europos susivienijimui

Prancūzijos užsienių reikalų min. Schumano paruoštas planas V. Europos ūkiui suvienyti, pradedant sunkiaja pramone, kuris priimtas jau šešių valstybių, yra atsisąs padarius įtaigos JAV Marshallo plano vydytoji Harziman ir yra remiamas JAV. Šešių valstybių atstovai jį svarstyti susirinko birželio 20 d. Paryžiuje. Kviečiama prisidėti prie jo, D. Britanijos vyriausybė į Prancūzijos notą atsakė rezervuotai, pažadėdama prisidėti tik stebėtojų ir savo prisidėjimo ar neprisidėjimo klausimą paliko spręsti po to, kai paaiškės detalės. Tuo tarpu birželio 13 d. valdančioji darbo partija paskelbė pareiškimą, kuris vyriausybės dar paliktas galimybės prie to plano prisidėti visai panaikina. D.

Britanija, pagal tą pareiškimą, negalinti sutikti, kad valstybės išsižadėtų nors dalies suvereninių teisių bet kokio tarptautinio organo naudai. Bet kokio bendradarbiavimo esą galima siekti tik vyriausybės tiesioginio susitarimo keliu. Be to, sakoma pareškime, jokia socialistinė vyriausybė negalinti pasiduoti sprendimams tarptautinio organo, kurio daugumą sudarytų nacionalistinės valstybės. Beabejo, tuo būdu D. Britanijos prisidėjimui prie Europos ūkinės vienybės yra užkertamos bet kokios galimybės. JAV, kurios Europos ūkiniam atstatymui skiria tiek daug lėšų, šis pareiškimas sutiktas labai nepalankiai. Darbiečiai tą numatė, tad ir pačiam pareiškime kreipiasi į JAV prašydami jų nusistatymą suprasti ir paremti.

— VASINGTONAS. — Washingtono 150 metų sukaktuvių proga numatyta "Laisvės Pa-

PATOBULINTA MIEGAMOJI SOFA

Jūs galite pastatyti šią patogią sofą gražiausiame salone, būdami tikri, kad ji tiks prie moderniausio apstatymo, ir... niekas — tikrai niekas — niekad nepagalvos, kad ši puiki sofa naktį tampa jūsų... patogia lova. Aprauktą puikiai minkšta medžiaga, parinkta įgudusio dekoratoriaus.

Pristatome į namus Toronte ir bet kur Kanadoje. Ateikite ar užsakykite paštu. Mažas pradinis įmokėjimas ir lengvos išsimokėjimo sąlygos. Kalbame europiečių kalbomis.

TIKTAI

\$159

Original FURNITURE CO.

3 krautuvės
Toronte

515 Queen St. W. Tel.: EL-0888
438 Queen St. W. Tel.: WA-5612
1938 Eglinton Av. W. Tel.: RE-3511

Salia baldų čia taip pat rasite platų pasirinkimą žinomų radio aparatų, patefono plokštelių, skalbimo mašinų, šaldytuvų ir įvairių kitokių elektros reikmenų.

Winnipeg, Man.

Šaunios vestuvės

Gegužės 4 d. 10 val. ryto italų R. K. bažnyčioje įvyko p. Joanos Klimaitės ir p. Česlovo Kurasko jungtuvės. Dalyviai buvo pasipuoę tautiniais drabužiais, kas daugelio foto aparatus išviliojo iš nuolatinės buvėnės. Tos pat dienos vakare pp. Bujokų nuosavoje rezidencijoje prasidėjo vestuvių pokilis, į kurias, pp. Bujokai nesi- smulkindami, sukvietė per 40 žmonių. Žinoma, visiems parū- pindami ne tik valgio, bet ir skystimo apetitui sužadinti. Val- gius ruošti ir stalus rūpestingai išdėkorouoti padėjo visur spėjan- čios pp. A. ir G. Seimininkaitės. Atsirado ir lietuviška daina, ku- rios nepajėgė iš lietuvių išvilioti nei "maloniusis" Sibiras, nei žvangantis vokiškasis batas. Nuotaką žymiai gyvino p. Pr. Šapaga savo mikiuotu akordeonu. Tai, lyg, malonus suta- pimas, p. Pr. Šapaga prieš pat p. Joanos Klimaitės ir p. Česlo- vo Kurasko vestuves grįžo iš laikinos komandiruotės už Win- nipegą ribų. P. Pr. Šapaga dar prieš komandiruotę Winnipegą lietuviams yra daug pasitarnavęs.

Artinantis gaidžių giedojimui (12 valandai) tėvas Placidas Barisas pasakė žodį — linkėjimus, o visi dalyviai užtraukė ilgiausią metų. Dar kalbėjo ir linkėjo jaunavedžiams laimės p. St. Ramončiūskas. Perskal- tyti jaunavedžiams sveikintimai raštu ir įteiktos organizacijų ir

pavienių asmenų dovanos, ku- rių susidarė nemaža kalva. Abu jaunavedžiai yra KLB Winnipeg apylinkės valdybos nariai. Įsismaginę vestuvini- kai, įsigyvenę lietuviška dvasia, linksminosi dvi dienas. V.

Potvynis baigia savo die- nas, vanduo baigia kristi į nor- malų lygį. Gyventojai grįžta į savo namus, bet ne visi juos randa tvarkoje, o nekurie visai jų neranda. Mat, pakilęs van- duo atkėlė juos nuo pamatų ir su visais baldais ir kitais namuose buvusiais rakandais išplukdė į Winnipegą ežerą. Ku- rie užkliuvo už tiltų — kariuo- menės pionieriai išsprogino, kad nepakenktų vandens keliui pro patiltes. V.

Vytautas Kriščiūnas, 532 William Ave., atidaro "North American" ligos ir gyvybės draudimo skyrių. V.

PADEKA

Mielai tautietei, plei Adelei Jaskutelytei, užsakiusiai man Anglijon taip brangų ir įdomų savaitraštį "Tėviškes Žiburias", nuoširdus ačiū!

VL. Meškėnas.

Kanada ir toliau kars žmogžudžius

Į Kanados Federalinį Parla- mentą neseniai buvo įneštas privatus pasiūlymas panaikinti mirties bausmę, kuri Kanadoje vykdoma pakorimu.

Šis pasiūlymas iššaukė gy- vas diskusijas parlamento na- rių tarpe ir, pagaliau, jis iškri- to iš darbų tvarkos, nes daugu- ma pasisakė už palikimą šios bausmės.

Iš valdžios pusės tuo reikalu kalbėjo vyr. teisių patarėjas Mr. Hughes Lapinte, kuris savo il- gesnėj kalboje pabrėžė, jog pa- korimo bausmė yra nemalonus veiksmas, tačiau, jo manymu, didžiųjų nusikaltėlių baudimas šia bausme yra būtinas, kad atpildytų žmogžudyse linku- sius individus, kurie dažnai te- bėjo tik kartų bausmės.

Dar didesnę opoziciją prieš šios bausmės panaikinimą iš- vystė parlamento atstovas Mr. Arthur Smith (konservatorius), kuris skaitomas šios srities ži- novu, nes 14 metų buvęs proku- roru vakarų Kanadoje. Jo teigi- mu, veik kiekvienas žmogžu- dys už savo baisų žmogžudy- tės veiksmą privalo apmokėti

savo gyvastimi, nes, priešingu atveju, žmogžudytės Kanado- je niekada, bet didelės. Kalbėto- jas pabrėžė, kad nėra reikalo rodyti pasigailėjimo tiems žmo- nėms, kurie, užmiršę, kad pa- tys yra žmonės, medžioja kitų žmonių gyvybes. Pakorimas to- kių nusikaltėlių — esąs vienin- telis ginklas prieš baisų žmo- gžudytės nusikaltimą.

H. Lapinte kiek vėliau patiekė šiek tiek ir statistikos iš šios sri- ties. Per dešimtį metų Kanadoje esą buvę nuteista pakarti 179 asmenys, iš kurių pakarti tik 89 nusikaltėliai. Vadinas, kas- met vidutiniškai buvo pakarta po 9 asmenis. 44 iš nusmerkty- jų apeliacinių teismų buvo iš- leisti į laisvę ir 46 — gavo pa- keitimą kitokiomis bausmėmis.

Palyginus mirties bausmės sprendimus Kanadoje ir JAV — Amerika žymiai pralenkia Ka- nadą. Tenai iš 1 mil. gyventojų nuteisiami mirti 4,4 asm., o Ka- nadoje — tik 1,78.

"Tėviškes Žiburias" galima už- sisakyti metų galo nelaukiant!

Kai norisi nusišypsoti...

Jau ir Jeva

Ilgai ir gražiai gyvenęs ro- juje su Jeva, Adomas vieną kar- tą kaž kur dingo ir atsirado tik po trijų dienų.

Jeva buvo labai susinervinu- si ir Adomo aiškinimusi netikė- jo. O ar atspėsit, kaip ji nusi- ramino?

Tik įsitikinus, kad tebėra visi Adomo šonkauliai.

Reporteris

Kartą buvo priimtas į redak- ciją dirbti žmogus, kuris mėgo labai daug rašyti. (Yra moterų, kurios mėgsta labai daug kal- bėti, o tas vyras — mėgo daug rašyti)...

Aplė vieną menką atsitikimą tas žmogutis pripliekė net šešis lapus, tuo tarpu, tai buvo gali- ma nušviesti trimis gerais saki- niais...

— Ale, kolega, atrodo per-

daug persirašė, — ramiu tonu pasakė jam redaktorius.

— O, teisybė, teisybė! — Nesmagu man net žiūrėti į sa- vą darbą, — prisipažino auto- rius. — Ir, žinote, pone, visą reiklę tepaliočiau, galima sa- kyti, tik apgraužom. Tik į pa- baigą buvau bepradėjęs susi- kaupiti... Pone redaktoriau, juk ištikrųjų aš čia nieko nepa- rašiau...

Redaktorius pakraipė galvą ir patvirtino:

— Visiškai sutinku su tam- ta, — jūs ten nieko neparašėte!

Įrodymas

— Ar myli mane?

— Juk šokau su tavim visą vakarą...

— Tai dar neįrodymas!

— Sakai ne įrodymas? O ži- nai, kaip tu šoki?...

TAUPLYK

pasirinkdamos tik aukštą kokybę!

LUNA foto studija

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO. TEL. PL 5717

Palyginus kokybę — pigiausias kainos Toronte.

Nauja lietuviška valgykla ir maisto produktų parduotuvė

"ATLANTIC"

1330 Dundas St. W. prie Rushholm ir Lisgar St. Tel. ME 9347

Maistas gaminamas europietiška iš šviežių produktų. Da- romi įvairūs sviestainiai (sandvičiai). Patarnavimas greitas. Mielai tautiečiai prašomi atsilankyti ir įsitikinti. Valgykla atidaryta nuo 6 val. ryto iki 23 val. vakaro.

Savininkai: Preikšaitis — Bleizgys — Daugėla.

Susirgus
kreiptis į

YARMEY CLINIC

slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey
314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. KL 7146

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes
rasite 10 — 15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis

VASAROS PAPIGINTA KAINA

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas lietuvis Augustinas Underhill (A. Underhill)
Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto

NAUJAI ATIDARYTA

MOTERŲ RŪBŲ SIUVYKLA

Gražus darbas

Fortune Ladies Wear

789 Queen St. W. Tel. WA 1943.

Siuvami sijonai, bluzės, suknelės, vestuviniai rūbai.

Kas nori namus arba bizni

pirkti arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir
nuoširdų patarnavimą.

Kalbame lietuviškai — klauskite Peter.

REAL ESTATE BROCKER JOSEPH GREEN

933 Bloor St. West. Toronto, Ont. Telefonas LA 4817

Edmonton, Alta.

Edmontonio lietuvių liūd- nasis birželio dienas minėjo sek- madienį kartu su latviais ir es- tais Edmonton Recreation Bul- ding, kur buvo įrengta ir bendra parodėlė. Svečiai buvo kviečia- mi gražiai išspausdintais kvie- timais.

Birželio 14 d. per vietos radio 8 val. 30 min. vak. buvo Paba- lio pusvalandis, per kurį kalbė- jo Dr. H. Silvester, perskaitytas atsisveikimas, ir duota tų tautų muzikos. Per kitą stojį 9 val. v. kalbėjo Dr. Dovydenas.

Minėjimą salėje atidarė p. Dovydenas. Kalbėjo J.E. Edmon- tono arkivysk. Mac Donald, DD. ir liuteronų Augustana bažny- čios kun. A. Vikman.

Po Augustana liuteronų baž- nyčios choro pasirodymo, visu- trijų tautybių organizacijų pir- mininkai savo kalbomis pasakė kalbas, kurios buvo verčiamos į anglų kalbą.

Po solisto A. Kurmins, kuriam

akomponavo p-lė Ruth Thoms, p. Dovydenas pasakė baigia- mąjį žodį. Minėjimas pradėtas "O Canada", baigtas — "God Save the King".

Salę dekoravo bei tvarkė dail. Al. Šepetys. Jo taip pat pagaminta graži klišė progra- mos viršeliui, valzduojanti prieš enkavedisto pistoletą siaubo iš- tikta moterį su vaikučiu deporta- cijų vagonų fone, viską apipin- tą spygliuota viela, o taip pat visų trijų respublikų herbus virš programoje išspausdinto paaiškinamojo teksto.

SHIFF'S

VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —

Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas ELgin 8649

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brange- nybes. — — Garantuotas darbas, prieinamos kainos.
Krautuve atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

Tik tas be rūpesčio ir vargo

gali Kanadoje gyventi, kuris yra apsidraudęs "The MACCABEES Ins. Co.", kuri jau 72 metus sekmin- gai ir sąžiningai, prieinamomis kainomis,

DRAUDŽIA nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir mažamečius vaikus, kurie sulaukę 18 m. gauna premijas. Informacijos teikia ir apdraudimą atlieka naujai paski- rta atstovė: JONAS BERŽINSKAS,

88 Annette Str., Toronto, Ont., telefonas LY 2816.
P. S. Provincijoje susidarius kelių asmenų grupel, atstovai atvyksta vieton.

Dėmesio!

LAIKRODININKAS

Kazimieras Tušis

Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuvė turi dalių vokiškiems laikrodžiams. Laikrodžiai taisomi grei- tai, gerai ir pigiai. Prašome kreiptis ir įsitikinti.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
EUROPEAN WATCHMAKER

Nuo gegužės 1 d. iš 827 Queen St. W. PERSIKELĖ
807 Queen St. W. Toronto, Ont.

BR. BUKOWSKA, R. O.
AKIU SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priemimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadienais pagal susitarimą 55 St. John's Rd., W. Toronto. (kampas 94 Laws St.) Tel. LYndhurst 0052

LIETUVIŠKA AVALINĖ

TAISYMO DIRBTUVĖ —

PARDUOTUVĖ

Naujausios mados.

Prieinamos kainos.

Sav. IGNAS ASTRASUKAS

1414 Dundas St. West. Toronto

Tel. KE 3831.

Dantistas

Dr. Chas. OKUN

838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave).
Priima vakarais pagal su- sitarimą. Tel. WA 9822.

AKIU SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akto defektams. Ištrina akto nervus, kurie dažnai suke- lia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

GOLDBERG'O moterų kirpykla

1138 DUNDAS ST. W. TEL. ME 8117

Atidaryta ir vakarais.

PLAUKŲ DAŽYMAS IR ŠVIESINIMAS

ILGALAIKES SUKUOSENOS

Žili plaukai atnaujinami be dažų į
natūralių spalvų.

PATARIMAI VELTUL

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galima išgauti žiedus, Toronto suvenirus; parduodamos įvai- rios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja.

Kainos prieinamos.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

272½ QUEEN ST. W. TORONTO.

PETRAS KAIRYS

MESOS IR VISOKIU VALGOMU PRODUKTU

KRAUTUVĖ ir VALGYKLA

889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — Tel. WA 0062

Visi mieli tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti.
Puikus ir greitas patarnavimas

DĖMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus,
akius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.)

Telefonai:

Įstaigos: AD 3588

Buto: LA 9458

Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyvenamajame.

Čia jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Lietuviams tarpininkauja ir kalbina pagalbą teikia

BR. SERGAUTIS

TORONTO, Ont.

Kanos L. Katalikų moterų suvažiavimas

Kanos Liet. Katalikų suvažiavimo programa liepos mėn. 1–2 dienomis, Toronte skaičiamas ir Kanados Liet. Katalikų moterų suvažiavimas. Kviečiamos kuopų narės ir viešnios. Suvažiavimo programa:

1. Suvažiavimo atidarymas.
2. Prezidiumo kvietimas,
3. Skyrių pranešimai,
4. Paskaita,
5. Diskusijos,
6. Draugijos įstatų svarstymas bei priėmimas,
7. Centro valdybos būstinės nustatymas,
8. Centro valdybos rinkimai,
9. Klausimai ir sumanymai,
10. Suvažiavimo uždarymas.

Suvažiavimo dalyvės registruojasi parapijos salėje 941 Dundas St. W. liepos 1 d. 8 val. ryto. Reikalui esant skambinti valdybos pirm. p. O. Jonaitienėi. Tugaudienėi Tel. WA 5490.

Liet. Kat. Moterų Draugijos Valdyba.

Mokinių ekskursija į Niagara

Toronto, liet. parap. pradžios mokyklos Tėvų Komitetas, tėvams pageldaujant, liepos mėn. 8 d., šeštadienį, ruošia mokinių ir tėvų ekskursiją į Niagaros krioklius. Išvykstama autobusu 9 val. ryto, grįžtama apie 7 val. vakare. Mokestis už kelionę vaikams \$1.75, tėvams — \$2.50. Vaikai, neturį 6 metų, be tėvų globos neimami.

Užrašyti pas Tėvų Komiteto narius sekmadieniais po sumos parapijos salėje ne vėliau liepos mėn. 2 dienos.

Tėvų Komitetas.

Tremtinių mokytojų atstovai veikia

Ontario Švietimo ministerija atsakė tremtinių mokytojų komisijai į jos memorandumą mokytojų profesinio darbo reikalu. Rašte pranešama, kad Ministerija yra šiuo reikalu susidomėjusi ir kviečia tremtinių mokytojų atstovus atvykti į pasikalbėjimą. Mokytojų delegaciją priims Švietimo viceministeris. Tikimasi gauti audienciją dar šią savaitę.

Isteigtas spaustuvis Fondas

Plečiant Kanados Liet. Katalikų Kultūros Draugijos veiklą, birželio 17 d. Toronte "Tėviškos Žiburių" redakcijai įvyko Draugijos Spaustuvės Fondo steigiamasis susirinkimas. Apsvarsčius Fondo statutą ir įsirašius pirmiesiems pajininkams, išrinkta laikinoji Fondo valdyba.

Fondo tiesioginis tikslas yra įsteigti Toronte modernią lietuvišką spaustuvię, kuri galėtų atlikti įvairius lietuviškus ir angliškų spaudos darbus. Fondo kapitalą numatoma sudaryti iš pajų, išplatinant 2000 pajų po 10 dolerių.

Visais Fondo reikalais kreiptis "Tėviškos Žiburių" adresu. Valdybos nariai budi penktadieniais nuo 20 iki 21 val. "T2" redakcijos patalpose.

Reikalinga vėreja lietuviškiems valgiams virti. 4 darbo dienos savaitėje — nuo ketvirtadienio iki sekmadienio imamai 48 val. — Atlyginimas geras.

"Park Restaurant"

1002 Dundas St. W.

Joninių laužas

Birželio 24 d. Toronto skautė-skautai ruošia miesto pakrašty tradicinį Joninių laužą, į kurį maloniai kviečia visus tautiečius atsilankyti. Norintieji dalyvauti renkasi prie lietuvių bažnyčios 6 val. vakare.

Tutininkas.

Katalikės moterų dirba

Toronto. Liet. Kat. Moterų Draugijos valdyba užbaigė gražaus savo darbo metus. Pasitraukdamos nepalikę tuščios vietos ir pradėtas darbas nenutrūko. Birželio mėn. 11 d. sušaukė metinį skyriaus susirinkimą ir išrinko naują valdybą. Ją sudaro: p. O. Jonaitienė - Tugaudienė — pirm., p. K. Juozapavičienė — I vicepirm., p. Matijošaitienė — II vicepirm., p. M. Čepienė — išd., p. P. Stočkutė — sekret. Sėkmės ir ryžtingumo!

Mielą bendradarbę

EUGENIJĄ NARKUTĘ ir LEONĄ KLEVĄ

sukūrus lietuvišką šeimą, sveikina ir linki geros kloties

"Lopšelis".

"Dainos" grupės susirinkimas

įvyks pas narsę U. Grinskienę ir dukreles Janę, Lydią, 570 Dovercourt Rd. (netoli nuo Bloor) birželio 30 d. 8 val. vak. punktualiai. Visos narės prašomos būtinai dalyvauti, nes yra labai svarbių reikalų aptarti.

Torontiečių žiniai.

Toronto Lietuvių Organizacijų Komitetas, suruošęs š.m. vasario mėn. 16 d. Nepriklausomybės Šventės minėjimą, baigė savo veiklą, nes visas jo vykdytas funkcijas perėmė KLB Toronto Apylinkės LOK.

Toronto Lietuvių Organizacijų Komitetas iš vasario 16 d. minėjimo metu surinktų pajamų, padengus su minėjimo parengimu susijusias išlaidas \$440.00 (\$398.19 JAV valiuta) persiuntė Amerikos Lietuvių Tarybai — Tautos Fondo sąskaiton, o \$26.86 perdavė KLB Toronto Apylinkės LOK.

Šia proga skelbiamas ALT sekretoriaus 1950.VI.9. raštas buv. Toronto Liet. Org. Komiteto Pirmininkui:

"Gerbiamasis,

ALT Vykdomojo Komiteto vardu nuoširdžiai dėkoju Toronto Lietuvių Organizacijų Komitetui ir visiems aukavusiems už Tamstos atsiųstą \$398.19 auką. Tai verta dėmesio parama Lietuvos laisvinimo akcijai.

Siuočiu gautos sumos pakvatinimą tikėdamasis, kad ir ateityje Toronto lietuviai ir darbu ir aukomis remis mūsų pastangas kovoje dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Linkiu geriausio pasisekinio Su pagarba

P. Grigaitis,

ALT Sekretorius".

Iš savo pusės buv. Toronto Lietuvių Organizacijų Komitetas visiems torontiečiams reiškia širdingą padėką už parodytą didelį lietuviškų reikalų supra-

BIRŽELIO

25 d.

sekmadienį

Visus kviečiame atsigauti ir tyru oru pakvėpuoti atsilankant į
LINKSMĄ JAUKIĄ GEGUŽINĘ

Gegužinė įvyks Toronto kunigų seminarijos sodne, kur ir pernai gegužinės vykdavo. Vieta labai graži, prie pat ežero kranto, Kiekvienas galės smagiai pasilinksinti, pasižokti, pasimaudyti gaiviam ežero vandenyje ir atsigauti tėviškės laukų žalumas primenančioje aplinkoje. Vasaros gegužinės tebus mūsų visų atsigavimui ir susitikimų vieta su giminėmis, bičiuliais ir pažįstamais. Ir šį kartą numatoma svečių ne tik iš artimesnių apylinkių, bet ir iš JAV.

Grieš puiki kapela. Šokiams paruošta medinė platforma Skanių valgių ir gaivinančių gėrimų bus vietoje užtektinai! Bus ir kitų malonių staigmenų, kurias pamatysite vietoje.

Vykstančių į gegužinę specialūs autobusai lauks prie lietuvių bažnyčios (941 Dundas St. W.). Pirmas autobusas išvyks 11 val. ir toliau vės kas valandą iki 4 val. po pietų. Grįžti bus paruošti autobusai nuo 7 val. pp.

Tėveliai, nepamirškite atsivežti ir vaikučius. Gamtos aplinka, tyras oras ir lietuviška smagi gegužinės dvasia jiems teks tiek daug džiaugsmo!

KLKLD Toronto skyrius.

Hamilton, Ont.

Birželio 25 d. 5 val. po pietų, lietuvių parapijos salėje šaukiamas visuotinis Hamiltono ateitininkų susirinkimas. Bus renkami atstovai į Kanados atkų suvažiavimą ir svarstomi kiti svarbūs reikalai.

Lietuvos Kariuomenės Kūrėjai — Savanoriai liūdi išgirdę apie mūsų buvusio Respublikos Prezidento

Dr. K. GRINIAUS

mirtį.

Tebūna jam lengva, priklaudusi jį, svetima žemelė. Kūrėjai — Savanoriai reiškia gilią užuojautą jo šeimoms nariams.

Lietuvos Kariuomenės Kūrėjai - Savanoriai Kanadoje

Linksma gegužinė — piknikas

Birželio 25 d. tame pačiame p. Z. Mikėno ūky, bus linksma gegužinė, kuri prasidės 2 val. po pietų (3 mylios nuo Tillsonburgo, kelias Nr. 19). Bus dainos, įvairi programa, kupletai apie tabakerkę; bus pajuoikiama tabako auginiojai ir pypkoriai. Per Jonines ir gegužines metu grieš puikus 6 asmenų orkestras. Suvažiuos daug ūkininkų ir norintieji dirbti prie tabako nuėmimo — skynimo, turės progos tartis su jais.

Todėl visi iš artimesnių ir tolimesnių apylinkių lietuviai yra maloniai kviečiami tiek Joninių, tiek pikniko parengimuose skaitlingai dalyvauti.

Gegužinės metu bus minkštų ir kietų gėrimų, skanių užkandžių, kuriuos ruošia apylinkių šeiminkės — ūkininkės.

Visus parengimus ruošia Delhi, Ont., ir Londono, Ont. KLB Apylinkės.

Linksma naktinis piknikas

Delhi, Ont., Lietuvių Pagalbos Klubas rengia naktinį pikniką birželio 24 dieną, šeštadienį, nuosavoj svetainėj Hawtrej kieme.

Bus bufetas su skaniais užkandžiais, su minkštais ir kietais gėrimais. Gros gera muzika.

Kviečiame visus vietinius ir iš apylinkių lietuvius. Atvykę nesigailėsite.

Pradžią 5 val. po pietų.

Rengėjai

Delhi, Ont.

Pamaldos Delhi bažnyčioje

Birželio 25 d., sekmadienį, KLB B-nė Delhi apylinkė anglų R. Katalikų bažnyčioje, 11 val. 15 min. ruošia iškilmingas pamaldas už Sibiran išvežtus lietuvius. Bus pamokslas anglų kalba, dalyvaus anglų laikraščio korespondentai. Pamoksle bus nušviesta tragiška lietuvių tautos būklė ir žiaurusis komunizmo siautėjimas pavergetoję mūsų tėvynę Lietuvę. Visi lietuviai yra maloniai prašomi kuo skaitlingiausiai pamaldose dalyvauti.

Joninių minėjimas ir laužas

Šeštadienį, birželio 24 d., 8 val. vakare, Z. Mikėno ūky, 3 mylios nuo Tillsonburgo, kelio Nr. 19, bus paminėtos tradicinės Joninės. Programą atliks Londono, Ont. skautai-ės; bus deklamacijos, dainos, tautiniai šokiai; merginos ieškos ir kai kurios ras... paparcio žiedą!

BIRŽELIO MĖN. 24 D. HAMILTONE

STATOMA ADOMENO 3 VEIKSMŲ KOMEDIJA

SVETIMOS PLUNKSNOS

Pastatymas J. Jagėlos.

Dekoracijos J. Bakio

Po vaidinimo bus smagūs ŠOKIAI

Parengimo vieta: VENGŲ PARAPIJOS SALĖ Barton ir Mary St. kampe. (už adreso pakeitimą atsiprašome)

Pradžią punktualiai 8 val. vak.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti

Rengia Hamiltono atkų kuopa.

Kas nori namus
arba biznį pirkti

arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir nuosirdų patarimą. Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

Robert P. Rice Real Estate

888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

Pr. Vidiškis.

KIRPĖJAS

JONAS JOTAUTAS

PERSIKĖLĖ 922½ DUNDAS ST. W. TORONTO

— prieš lietuvių bažnyčią —

Kirpykla veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak.

išskyrus trečiadienius.

Pirmos eilės lenkiška rankinė

Telefonas AD 0360

SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY

Savininkas W. Rudnicki.

Mes paimeime iš namų ir pristatome.

Darbas garantuotas. Kainos neužkūtos.

205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINĖ — KALBINĖ PAGALBA

Surandame geresnį darbą. Tarpininkaujame namus perkant ir parduodant. Parūpiname paskolą ir apdraudą. Atstovaujame įstaigose ir įmonėse. Sudarome dokumentus bei patvirtintus vertimus. Giname lietuvių interesus Kanadoje ir kituose kraštuose. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę S. Amerikos bei Europos universitetuose

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada. Tel. KI 1494
Skyrius: 750 Dundas St. W., Toronto. Tel. WA 0006

MARGIS DRUGS

Jonas V. Margis Phm. B.

19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilina, Streptomina ir kiti moderniški

vaistai. Paruošiami vaistai pagal receptus.

Kosmetikai Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas

Pristatoma į namus

Telefonas

MU-9543

visame Toronte

MU-9543

SKELBIMŲ

"TEVIŠKES ŽIBURIJOSE"

J. PIEKARZ

Motery ir vaikų drabužiai

Speciali sezoninė apranga.

744 Queen St. W.

Telef. AD-1835

Kalbame europiečių kalbom